

Kostnader för värmländska barns och ungdomars idrottande

– en kartläggning av föräldrars upplevelser och rapporterade kostnader

Stefan Wagnsson¹ & Krister Hertting²

¹ Docent i Idrottsvetenskap, Karlstads universitet

² Docent i idrottsvetenskap, Högskolan i Halmstad

Innehållsförteckning

Förord	2
Inledning	3
Syfte och forskningsfrågor	3
Metod	4
Urval och genomförande	4
Enkäten	4
Fördelning av idrotter i urvalet	5
Fördelning av kommuner i urvalet	6
Beskrivning av föräldrarna som deltagit i studien	7
Etik	8
Resultat	9
Förutsättningar för tolkning av resultaten	9
Totala kostnader för samtliga barn i alla idrotter	9
Kostnader uppdelat på bakgrundsvariabler	10
Kostnader för olika huvudidrotter	11
Kostnadsfördelning inom respektive kostnadspost	13
Föräldrarnas upplevelser av kostnaderna	20
Vad driver kostnaderna?	21
Hur minska kostnaderna?	24
Tankar om Fritidskortet	28
Kostnader för kommersialiserad idrott	32
Sammanfattning av resultat	35
Diskussion	38
Referenser	42
Bilaga 1.	

Förord

Vi vill rikta ett stort TACK till RF-SISU Värmland för förtroendet att få genomföra uppdraget att kartlägga kostnaderna för värmländska barn och ungdomars idrottande. Ett särskilt tack riktas till de föräldrar som tagit sig tid att besvara enkäten och dela sina erfarenheter. Utan deras medverkan hade denna rapport inte varit möjlig.

Vi hoppas att resultaten kan bidra till en fortsatt konstruktiv dialog kring hur vi tillsammans kan skapa en mer tillgänglig, jämlik och hållbar barn- och ungdomsidrott i regionen.

Karlstad, oktober 2025

Stefan Wagnsson,

Docent i Idrottsvetenskap, Karlstads universitet

Projektledare och huvudförfattare

Krister Hertting

Docent i Idrottsvetenskap, Halmstad Högskola

Projektmedarbetare och medförfattare

På uppdrag av RF-SISU Värmland

Inledning

Idrottens betydelse för individ och samhälle ifrågasätts sällan, och många, inte minst föräldrar uppmuntrar barns deltagande. Orsakerna som lyfts fram är flera, bland annat hälsa, social gemenskap, regelbunden fysisk aktivitet, att barnen hålls borta från problem samt att de får en meningsfull fritid (Wagnsson & Augustsson, 2015). Att ha barn som deltar i föreningsidrott innebär emellertid också kostnader. Medlems- och träningsavgifter, inköp av utrustning, resor samt olika försäljningsaktiviteter kan utgöra en ekonomisk belastning för familjer och i vissa fall riskera att utestänga barn från idrottsdeltagande. Därför är det viktigt att kontinuerligt följa kostnadsutvecklingen och analysera hur den påverkar barns möjligheter att delta i föreningsidrott.

På uppdrag av Riksidrottsförbundet har tre studier redan genomförts om föräldrars kostnader för barn- och ungdomsidrott (RF, 2003, 2009, 2024). I kölvattnet av dessa studier har behovet uppmärksamats av att även följa upp kostnaderna på distriktsnivå, för att kunna jämföra och analysera eventuella skillnader mellan riks- och distriktsnivå. På så sätt skapas bättre förutsättningar att vidta åtgärder som är mer träffsäkra och anpassade till den värmländska kontexten, både vad gäller kostnadsutvecklingen och de insatser som behövs. Denna studie utgör således en uppföljning och fördjupning av de tre tidigare undersökningarna, med målet att fördjupa förståelsen för kostnadsutvecklingen inom värmländsk barn- och ungdomsidrott.

Syfte och forskningsfrågor

Syftet med denna studie är att utforska den ekonomiska situationen inom barn- och ungdomsidrotten, med särskilt fokus på kostnader för barnens deltagande i idrott i Värmland. Vi kommer att besvara följande forskningsfrågor:

- Hur mycket pengar spenderar värmländska föräldrar årligen på sina barns idrottande, och hur står sig dessa kostnader i jämförelse med riket i stort?
- Skiljer sig kostnaderna åt beroende på vilken huvudidrott barnet deltar i?
- Hur fördelas kostnaderna mellan olika utgiftsposter (t.ex. utrustning, avgifter, resor, läger och lotter)?
- Påverkas kostnadsnivåerna av bakgrundsvariabler såsom kön, ålder, hushållsekonomi eller geografisk hemvist?
- Vilka faktorer upplever föräldrarna som mest kostnadsdrivande?
- Vilka åtgärder menar föräldrarna skulle kunna bidra till att sänka kostnaderna?
- Hur ser föräldrarna på införandet av Fritidskortet?
- I vilken utsträckning deltar barn i kommersialiserade idrottsformer, och hur stora är kostnaderna för dessa?

Metod

Urval och genomförande

För att underlätta jämförelsen med den rikstäckande undersökningen (RU) "Smakar det så kostar det" (Hertting & Wagnsson, 2024) kommer vi, i möjligaste mån, att presentera resultaten med data från Värmland jämsides med resultaten från RU. En viktig aspekt att ha med sig i jämförelsen är att urvalsmetoderna skiljer sig åt, där urvalet till RU utgjordes av ett urval i två steg. Först valdes de tio mest utövade idrotterna (samt golf och kampsport) enligt Riksidrottsförbundets statistik valdes ut. Därefter skickades en förfrågan via Riksidrottsförbundet till 5 procent slumpvis utvalda LOK-stödsberättigade föreningar inom respektive utvald idrott. Föreningarna vidarebefordrade sedan information och enkätlänk till föräldrar till barn 7–18 år. Totalt kontaktades 518 föreningar, motsvarande 8 procent av alla LOK-stödsföreningar 2022.

Urvalet till denna rapport har likheter med det i RU, men skiljer sig på några avgörande punkter. I stället för att kontakta ett strategiskt urval av idrotter och föreningar sände RF-SISU Värmland ut en förfrågan till samtliga LOK-stödsberättigade idrottsföreningar i länet med en aktiv barn- och ungdomsverksamhet. Föreningarna ombads därefter att vidarebefordra information om studien, inklusive informerat samtycke och en länk till enkäten, från oss forskare. Därtill publicerade RF-SISU Värmland en uppmaning på sin Facebooksida, riktade till föräldrar till barn mellan 7–18 år, att besvara enkäten.

Eftersom urvalet har gjorts på lite olika sätt blir jämförelserna inte helt rättvisa. I RU är vissa idrotter något mer överrepresenterade jämfört med den värmländska, medan andra är underrepresenterade. För några idrotter är dessutom antalet svar så pass litet att skillnader kan bero på slumpen snarare än på verkliga olikheter. Vid tolkningen av resultaten är det därför viktigt att beakta att urvalet, ur ett värmländskt perspektiv, ger en mer rättvisande bild av länets idrottsföreningar, men samtidigt har begränsningar när det gäller att generalisera till nationell nivå.

Enkäten

Undersökningen genomfördes med en webbenkät (Survey & Report). Enkäten skickades via e-post till föräldrar till barn födda mellan 2007 och 2018 (7–18 år) som deltog i föreningens lag- eller träningsgrupper. Frågorna (totalt 32 stycken) (se bilaga 1) handlade bland annat om vilka kostnader som finns i barnens idrott, hur föräldrarna upplever dessa kostnader, möjligheten att påverka dem, vilken roll ekonomiskt stöd spelar, samt om deltagandet i kommersiell idrott. Därtill ställdes bakgrundsfrågor kopplade till föräldrarna (t ex kön, ålder, etnicitet och inkomst). Totalt svarade 1061 föräldrar på enkäten. Efter att ha tagit bort svar som inte var fullständiga, från familjer utanför Värmland samt från

föräldrar med barn under 7 år eller över 18 år, kvarstår 1050 svar. Det är dessa svar som den fortsatta analysen bygger på.¹

Fördelning av idrotter i urvalet

Med anledning av att de populäraste lagidrotterna, främst fotboll, ishockey och innebandy, fångar upp en så stor del av de undersökta idrotterna², blir antalet svarande för flera andra idrotter relativt begränsat. Resultaten för dessa idrotter måste därför tolkas med stor försiktighet. Samtidigt, väl medvetna om risken att ge en missvisande bild av kostnadsläget, har vi ändå valt att redovisa idrotter med färre deltagare. För att skapa en grund för våra analyser har en gräns satts vid minst 15 svarande, för att ge en någorlunda meningsfull indikation av kostnadsläget, även om de inte kan generaliseras. Denna gräns valdes också eftersom den fångade in några av de mest populära idrotterna och därmed möjliggör jämförelser med riksnivån. Tabell 1 ger en översikt över i vilken utsträckning de olika idrotterna är representerade.

¹ I resultaten förekommer det ibland att föräldrar har hoppat över enstaka frågor. Därför kan det totala antalet svar variera något mellan de olika tabellerna i rapporten.

² Frågan som ställdes var: "Vilken huvudsaklig idrott utövar ditt/dina barn. Vilken huvudsaklig idrott utövar ditt/dina barn. Med huvudsaklig idrott menar vi den idrott som barnet lägger mest tid/engagemang i? OBS! Välj endast en idrott om ditt barn är med i flera idrotter som han/hon lägger lika mycket tid/engagemang i!"

Tabell 1. Antal och fördelning av idrotter som ingick i Värmlandsurvalet respektive urvalet för den rikstäckande undersökningen (RU) (Barn och ungdomar, 7–18 år).

Idrott	Värmland		RU	
	Antal (n)	Procent (%)	Antal	Procent (%)
Alpint ^a	27	1,6%	8	0,4%
Bandy ^a	15	0,9%	2	0,1%
Basket	23	1,4%	47	2,3%
Fotboll	632	37,2%	680	33,0%
Friidrott	18	1,1%	82	4,0%
Gymnastik	114	6,7%	211	10,2%
Handboll	77	4,5%	117	5,7%
Innebandy	225	13,3%	108	5,2%
Ishockey	243	14,3%	264	12,8%
Kampsport	42	2,5%	41	2,0%
Konståkning ^a	33	1,9%	22	1,1%
Längdskidor ^a	15	0,9%	15	1,1%
Orientering ^a	16	0,9%	10	0,5%
Ridsport	92	5,4%	120	5,8%
Simidrott	20	1,2%	139	6,7%
Tennis ^b	4	0,2%	95	4,6%
Övriga idrotter	102	6,0%	63	3,0%
Totalt	1698	100,0%	2061	100,0%

^aIdrotterna ingick i "Övriga idrotter-gruppen" i den rikstäckande undersökningen, men har här lyfts ut för att tydliggöra likheter och skillnader mellan urvalen.

^b På grund av att få (4 st) rapporterade in att sitt barn utövar huvudidrotten tennis (i Värmlandsurvalet) kommer denna idrott att tillhöra kategorin "Övriga idrotter" i de kommande analyserna.

I tabell 1 kan vi se att den medeldyra (enligt resultat från RU) idrotten fotboll är den klart mest representerade idrotten i båda undersökningarna (30–40% av samtliga idrotter). Vidare syns att de lite billigare idrotterna friidrott och gymnastik, liksom den förhållandevis dyrare idrotten tennis är något underrepresenterade. Idrotten innebandy, som tillhör medelkostnadsidrotterna är också tydligt överrepresenterad i det värmländska urvalet. Sammantaget visar tabellen att fördelningen mellan idrotterna i Värmland och riket i allmänhet är relativt jämn, men där några dyra idrotter är överrepresenterade medan andra är underrepresenterade, vilket till viss del jämnar ut skillnaderna i genomsnittskostnader.

Fördelning av kommuner i urvalet

När vi studerar hur de olika kommunerna i länet är representerade visade det sig inte oväntat att den största andelen föräldrar härstammar från Karlstad (se tabell 2), men också att det finns en överrepresentation därifrån, liksom från Hammarö. Följaktligen ser vi en underrepresentation från fler mindre kommuner. Detta kan vara bra att ta i

beaktande när man tolkar resultaten då det finns en risk att genomsnittskostnaderna blir överskattade, eftersom Karlstad och Hammarö är tätortsnära kommuner med högre inkomstnivåer än många mindre kommuner, vilket gör att familjer där oftare kan lägga mer pengar på barnens idrottande.

Tabell 2. *Urvalets storlek i respektive kommun i relation till kommunernas folkmängd i Värmland (2024).*

Kommun	Antal	Andel (%)	Folkmängd 2024	Andel (%)
Karlstad	467	45.1	98 084	34.6
Hammarö	116	11.1	16 992	6.0
Arvika	59	5.7	25 547	9.0
Kil	51	4.9	12 061	4.3
Forshaga	44	4.2	11 520	4.1
Kristinehamn	40	3.8	23 756	8.4
Torsby	38	3.7	11 321	4.0
Karlskoga	37	3.6	30 180	10.6
Säffle	29	2.8	14 899	5.3
Sunne	28	2.7	13 356	4.7
Eda	27	2.6	8 412	3.0
Grums	24	2.3	9 004	3.2
Hagfors	23	2.2	11 418	4.0
Munkfors	17	1.6	3 625	1.3
Filipstad	12	1.2	9 776	3.4
Årjäng	12	1.2	9 825	3.5
Degerfors	9	0.9	9 278	3.3
Storfors	6	0.6	3 788	1.3
Totalt	1 039	100	322 842	100

Beskrivning av föräldrarna som deltagit i studien

Som vi har redovisat ovan så ingår svar från 1050 föräldrar i denna undersökning (M = 43,3 år; Md = 43,0 år; Sd = 6,0; 73 % kvinnor och 27 % män) varav 449 (43%) var förälder till endast ett barn, 502 (48 %) förälder till två barn och 99 (9 %) förälder till tre barn. Precis som i den rikstäckande undersökningen uteslöt vi svar kopplade till barn som var yngre än 7 år respektive äldre än 18 år, samt svar från föräldrar med barn som inte deltog i någon idrott eller i en idrottsförening, eller i gymverksamhet eller liknande. Följaktligen baseras resultaten på totalt 1750 föreningsidrottande barn (M = 12,0 år; Md = 12,0 år; Sd = 3,0; 52 % pojkar och 48 % flickor).

I tabell 3 har vi jämfört värmländska studiedeltagares bakgrund med deltagarna i Riksstudien. Här kan vi se att könsfördelningen var exakt densamma i båda

undersökningarna, och att åldersfördelningen i stort sett överensstämde, även om det i denna värmäländska studie finns en viss övervikt av äldre barn. Vad gäller etnicitet så är även här fördelningen relativt jämn mellan de olika studierna. Värt att påpeka är att gruppen av deltagare med utländsk bakgrund är kraftigt underrepresenterade i båda studierna, både i jämförelse med den svenska befolkningen i stort (20 procent; SCB, 2025),³ och med statistik framtagen av Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna (2016),⁴ där andelen uppskattas till cirka 10 procent. Vidare kan vi se ganska tydliga skillnader när det gäller hushållets inkomster och utbildningsnivå, där de värmäländska föräldrarna rapporterar generellt sett lägre inkomster och i lägre grad eftergymnasial utbildning jämfört med föräldrarna i riksundersökningen. Detta är faktorer som i sin tur kan påverka möjligheterna att betala för barns idrottande.

Tabell 3. *Värmäländska studiedeltagares bakgrund jämfört med deltagarna i riksundersökningen (RU).*

Bakgrundsvariabler	Värmland		RU	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kön				
Pojkar	891	52	1 085	52
Flickor	837	48	991	48
Totalt	1 728	100	2 076	100
Åldrar				
15–18 år	356	21	334	16
11–14 år	763	45	868	42
7–10 år	572	34	876	42
Totalt	1 691	100	2 078	100
Etnicitet				
Svensk	1 659	98	1 898	92
Utländsk	33	2	168	8
Totalt	1 692	100	2 066	100
Hushållsinkomst				
Hög	875	51	1 285	67
Medel	677	40	521	27
Låg	149	9	109	6
Totalt	1701	100	1 915	100

³ <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/utrikes-fodda-i-sverige/?>

⁴ Riksidrottsförbundet. (2016). Svensk idrott idag – fakta och statistik.
<https://www.rf.se/download/18.4b47d66118498cdd98b43a/1669022045274/Svensk%20idrott%20idag%20-%20fakta%20och%20statistik.pdf>

Utbildning				
Eftergymnasial	1 046	61	1 468	73
Gymnasial	626	36	519	26
Förgymnasial	45	3	13	1
Totalt	1 717	100	2 000	100

Etik

Studien är etikprövad och godkänd av Etikprövningsmyndigheten (Dnr 2023-03336-01). I enkäten informerades föräldrar om studien, frivillighet, möjlighet att avbryta samt hantering av uppgifter. Här kunde de samtycka eller tacka nej, och samtycke öppnade enkäten.

Resultat

Förutsättningar för tolkningar av resultaten

Kostnaderna redovisas främst som medianvärden (Md), eftersom medianen ger en bättre bild av det "typiska" värdet och är mindre känslig för extrema observationer än medelvärdet. I vissa fall redovisas även medelvärden (M) samt min- och maxvärden för en mer nyanserad förståelse.

När resultaten tolkas är det viktigt att komma ihåg att de bygger på vårdnadshavarnas egna uppskattningar av kostnader, vilket kan innebära avvikelser från de faktiska utgifterna. Uppskattningarna kan exempelvis påverkas av minnessvårigheter, en önskan att framstå i mer positiv dager eller en ovilja att redovisa vissa kostnader, särskilt om de upplevs som höga eller överdrivna. För att ytterligare underlätta läsandet av resultaten har vi valt att avrunda till närmaste 100-tal.

Vid de tillfällen där vi jämför resultaten mellan Värmland och riksundersökningen (RU) så har vi justerat riksdata från 2023 till 2025 års prisnivå med hjälp av konsumentprisindex (KPI).⁵ Vi vill även uppmärksamma att riksundersökningen (RU) speglar hela landet, inklusive Värmland. När vi jämför Värmland med RU jämför vi alltså Värmland med en grupp där Värmland själv ingår. Det gör att skillnaderna kan se lite mindre ut än om jämförelsen hade gjorts mot ett rikssnitt helt utan Värmland. Effekten är dock begränsad eftersom Värmland utgör en mindre del av RU.

Det är även viktigt att vara försiktig när man jämför de totala summorna mellan de olika undersökningarna för huvudidrotterna, då valet av idrotter som lyfts fram i hög grad påverkar hur de sammanlagda kostnaderna ser ut. I denna studie har vi till exempel valt att inkludera alpina idrotter, som visar sig vara mycket kostandskrävande, vilket tydligt påverkar den totala bilden av idrottskostnaderna i Värmland.

Totala kostnader för samtliga barn i alla idrotter

Liksom i Riksundersökningen har vi valt att även redovisa totalkostnaderna för samtliga barn i alla idrotter. Det vill säga inte enbart kostnaderna för huvudidrotten, som de flesta andra studier av liknande karaktär har tagit utgångspunkt i (se Hertting, 2009, 2022; Riksidrottsförbundet, 2004).

Det är alltid vanskligt att jämföra kostnader mellan olika undersökningar. Studierna skiljer sig ofta i urvalsprocesser (kvoturval, slumpmässigt urval m.m.), antalet och typen av idrotter som ingår, hur många föräldrar som tillfrågas samt hur många barn varje förälder besvarar frågor om. Med detta i åtanke kan man argumentera för att **den totala kostnaden för samtliga barn i alla idrotter** är det mest jämförbara måttet mellan denna värmländska undersökning (2025) och riksundersökningen. Detta mått är i mindre

⁵ Baserat på genomsnittsindexet för respektive år (SCB, 2025): KPI 2023 = 403,7; KPI: 2025 = 417,8

utsträckning avhängigt skillnader i urvalsprocedurer och bör därför ses som den mest lämpade jämförelsen.

Tabell 4. Totalkostnader för samtliga barn i alla idrotter, uppdelade på Värmlandsstudien respektive Riksstudien.

	Värmland	RU
Medianvärde	15 000	18 600
Medelvärde	25 300	30 800
Maxvärde	380 000	1 240 000
Minvärde	300	300
>100 000	4%	5%

Resultaten i tabell 4 visar att skillnaderna i medianvärde mellan värmländska föräldrar och föräldrar som ingick i riksundersökningen kan verka små men är ändå betydande (ca 3 600 kronor). I praktiken kan det motsvara kostnaden för deltagande på ett läger, en ny utrustning eller bekostandet av medlemsavgifter för flera idrotter, så skillnaderna för en enstaka familj kan därför bli påtaglig ur ett hushållsekonomiskt perspektiv. Noterbart är även att andelen föräldrar som lägger mer än 100 000 kronor per år är i det närmaste identisk mellan grupperna, vilket visar att vissa föräldrar i både Värmland och i riket som helhet är benägna att lägga mycket stora summor på sina barns idrottande.

Totala kostnader uppdelat på bakgrundsfaktorer

För att få en uppfattning om och i så fall hur olika bakgrundsfaktorer är kopplade till kostnader för barns- och ungdomars idrottande jämförde vi hur totalkostnaderna för samtliga barn i alla idrotter fördelade sig i relation till kön, ålder, etnicitet, hushållsinkomst och utbildning. Tabell 5 ger en övergripande bild av resultaten.

Tabell 5. Totala kostnader för samtliga barn (7–18 år) i alla idrotter uppdelat på bakgrundsvariabler.

	Värmland		RU	
Bakgrunds-variabler	Antal	Kostnader	Antal	Kostnader
Kön				
Pojkar	539	15 000	647	20 000
Flickor	422	13 000	499	16 500
Totalt	961	15 000	1146	18 600
Åldrar				
15–18 år	245	25 000	224	25 500
11–14 år	462	15 000	502	20 000
7–10 år	245	7 000	420	10 000
Totalt	952	15 000	1146	18 600

Etnicitet				
Svensk	934	15 000	1053	18 000
Utländsk	19	20 000	91	18 600
Totalt	953	15 000	1144	18 600
Hushållsinkomst				
Hög	492	17 000	726	20 000
Medel	373	12 000	316	12 000
Låg	84	10 000	64	10 000
Totalt	949	15 000	1 106	18 600
Utbildning				
Efter-gymnasial	595	15 000	833	20 000
Gymnasial	364	15 000	303	15 000
För-gymnasial	6	18 000	7	15 000
Totalt	965	15 000	1 143	18 600
Bostadsort				
Storstad (mer än 250 000 inv.)	-	-	362	25 000
Mellanstor stad (75 000 - 250 000 inv.)	379	15 000	142	17 000
Småstad (20 000–75000 inv.)	155	14 000	284	15 000
Landsbygd (upp till 20 000 inv.)	431	15 000	356	15 000
Totalt	965	15 000	1 144	18 600

Resultaten i tabell 5 visar att de mönster som framkom i RU även känns igen här i den värmländska studien. Vi ser att föräldrarna spenderar mer på pojkars än flickors idrottande, kostnaderna ökar med åldern och utgifterna stiger i takt med hushållets inkomst. Vad som skiljer sig åt något är att föräldrar med utländsk bakgrund i Värmland tycks lägga mer på sina barns idrott än föräldrar med svensk bakgrund. Detsamma gäller utbildningsbakgrund, där föräldrar med förgymnasial utbildning verkar spendera mer än föräldrar med gymnasial eller eftergymnasial utbildning. Dessa resultat bör även de tolkas med försiktighet eftersom underlagen i grupperna med utländsk bakgrund respektive förgymnasial utbildning är små. När det gäller bostadsortens storlek syns inga nämnvärda kostnadsskillnader i Värmland.

Kostnader för olika huvudidrotter

Vid jämförelser mellan olika huvudidrotter har vi liksom i RU utgått från självrapporterade kostnader med utgångspunkt i följande kostnadskategorier: 1) medlemsavgift, 2) träningsavgift, 3) läger, cuper, turneringar med mera, 4) utrustning, 5) klubbkläder, 6) resor/drivmedelskostnader (t ex skjuts till och från träning, matcher och cuper,⁶ 7) köp av

⁶ Till skillnad mot riksuundersökningen, där föräldrarna uppskattade det genomsnittliga antalet körda mil per vecka, så fick föräldrarna i denna undersökning uppskatta hur många mil de kör per år för att deras barn ska kunna delta i sin idrott (inkl. träningar, matcher och cuper). Deltagarna valde mellan sex svarsalternativ, där varje svarsalternativ omfattade hur många mil det ungefär motsvarar/vecka (t ex svarsalternativ: 2= 10 - 50 mil per år (cirka 1 mil/vecka); svarsalternativ 3= 50–199 mil per år (≈ 1–4 mil/vecka). Därefter använde vi mittpunkter i intervallen för att få en rimlig års-mängd mil (svarsalternativ 2 = 10–50 ger 30 mil; svarsalternativ 3 ger 110 mil). Milantalen multiplicerades sedan med ersättningen för skattefri milersättning (25 kronor /mil), vilket för svarsalternativ 2 gav 750 kronor respektive 2 750 kr

lotter, produkter och liknande från föreningen, och 8) övriga kostnader. Kostnaderna har sedan summerats ihop för respektive idrott.

Tabell 6. *Kostnader för olika huvudidrotter uppdelat på Värmlandsundersökningen respektive Riksundersökningen (RU).*

Idrotter	Värmland		RU	
	Antal	Kostnader	Antal	Kostnader
Alpint ^a	27	50 000	-	-
Bandy ^a	15	3 100	-	-
Basket*	23	10 600	46	7 500
Fotboll	629	6 200	678	9 100
Friidrott*	18	4 600	81	5 200
Gymnastik	114	5 400	210	6 100
Handboll	76	10 200	117	10 500
Innebandy	222	6 500	107	10 400
Ishockey	243	18 100	264	25 200
Kampsport	42	2 800	41	5 200
Konståkning	33	9 900	-	-
Längdskidor*	15	11 900	-	-
Orientering*	16	3 300	-	-
Ridsport	92	16 800	119	18 300
Simidrott*	20	3 300	136	11 800
Tennis ^a	-	-	94	24 500
Övriga idrotter	104	4 900	119	6 800
Totalt	1 689	10 500	2012	11 700

^a Tennis är inkluderad i kategorin "Övriga idrotter i Värmlandsundersökningen, medan alpint, bandy, konståkning, längdskidåkning och orientering var inkluderade i "Övriga idrotter" i Riksundersökningen (RU).

*Kostnaderna kopplade till dessa idrotter bör tolkas med extra försiktighet då relativt få har uppgivit att deras barn har denna idrott som huvudidrott.

När man tittar på den totala summan som föräldrar i Värmland lägger på sina barns huvudidrotter ser vi att de värmländska föräldrarna spenderar något mindre än föräldrar på riksnivå (se tabell 6) Det man bör ha i åtanke är att dessa värden bygger på en summering av medelvärden för de olika kostnadsposterna, som därefter lagts ihop (se längre fram i rapporten).⁷ Det innebär att enskilda idrotter, i det här fallet alpina idrotter, kan få stort genomslag på slutsumman.

för svarsalternativ 3. Årsnivån valdes för bättre träffsäkerhet och jämförbarhet med övriga årskostnader (t.ex. medlems- och träningsavgifter). Risken med detta ändrade räknesätt är att de som kör mest hamnar för "lågt" i skalan, så att genomsnittet blir lite lägre.

⁷ Valet att presentera resultaten på detta sätt följer samma upplägg som i tidigare kostnadsstudier (se Riksidrottsförbundet, 2004; Hertting, 2009; Hertting & Wagnsson, 2024).

När vi studerar de olika idrotterna var för sig ser vi att alpina idrotter (t ex slalom, freestyle, skicross) är betydligt dyrare än övriga undersökta idrotter. Kostnaderna är nästan tre gånger så höga som för den näst dyraste idrotten (ishockey). Längre fram i rapporten kommer vi att fördjupa analysen och titta närmare på vilka kostnadsposter som framför allt driver dessa kostnader. Liksom i RU sticker ridsport och ishockey ut som de dyraste idrotterna även i Värmlandsstudien. Den stora skillnaden är att föräldrar i Värmland lägger ungefär 7 000 kronor mindre per år på ishockey än riksgenomsnittet, och även inom ridsport är kostnaderna lägre i Värmland (ca 1 500 kronor billigare). En annan idrott som verkar vara något mer kostsam än de flesta är längdskidåkning med ett medianvärde på 11 900 kronor. Värt att notera är också att basket ser ut att vara nästan 3 000 kronor dyrare att utöva i Värmland än i riket Samtidigt är underlaget litet (n = 23), liksom för längdskidåkning (n= 15), vilket innebär att man bör vara extra försiktig vid tolkningen av dessa resultat.

Förutom ishockey kan vi se att några av de mest populära lagidrotterna, fotboll och innebandy, liksom kampsporter verkar vara billigare att utöva i föreningar i Värmland än i övriga Sverige, med en skillnad på cirka 3 000 – 4 000 kronor per år. Anmärkningsvärt är att kostnaderna för simsport verkar vara avsevärt lägre i Värmland jämfört med i övriga riket, där värmländska föräldrar uppger att de spenderar en tredjedel så mycket pengar jämfört med övriga idrottsföräldrar runt om i landet. Även här bör dock resultaten tolkas med extra försiktighet, eftersom skillnaden i antal barn mellan den värmländska studien och RU överstiger 100 personer. Utöver simning tillhör kampsport, gymnastik, friidrott och bandy de billigaste idrotterna i Värmlandsstudien, med kampsport (t.ex. boxning, brottning och judo) som tydligast lågkostnadsidrott.

Kostnadsfördelning inom respektive kostnadspost

Nedan presenterar vi fördelningen av kostnaderna inom var och en av de åtta kostnadsposterna och ger utöver det en överblicksbild av totalsumman och medelvärdet för samtliga poster.

Medlemsavgifter

Tabell 7. *Kostnader för barnens (7–18 år) medlemsavgifter, fördelade på olika huvudidrotter.*

Idrotter	Medlemsavgifter	
	Värmland	RU
Alpint*	400	-
Bandy*	300	-
Basket*	500	800
Fotboll	400	400
Friidrott*	400	300
Gymnastik	300	300

Handboll	600	500
Innebandy	400	400
Ishockey	500	500
Kampsport	200	300
Konståkning	400	-
Längdskidor*	200	-
Orientering*	200	-
Ridsport	400	400
Simidrott*	400	300
Övriga idrotter	400	300
Totalt	400	400

*Kostnaderna kopplade till dessa idrotter bör tolkas med extra försiktighet då relativt få har uppgivit att deras barn har denna idrott som huvudidrott.

Studerar vi resultaten i tabell 6 så ser vi att kostnaderna för barnens medlemsavgifter i värmländska föreningar överlag är förhållandevis låga, oavsett idrott. Detta gäller även för de idrotter som tidigare har visat sig vara mer kostnadskrävande (ishockey och ridsport). Vid en jämförelse med RU är inte heller skillnaderna särskilt stora, vilket tyder på att medlemsavgifterna hålls nere oavsett var i landet idrottsföreningarna finns.

Träningsavgifter

Liksom i den tidigare RU finner vi i tabell 7 höga kostnader för träningsavgifter även i Värmland, där framförallt ridsport utmärker sig. Som vi tidigare har lyft fram, och delvis har fått bekräftat i våra diskussioner med aktiva och företrädare för ridsport, så kan de höga avgifterna relateras till kostnader för djurfoder, stallplatser, veterinärvård och den dagliga skötseln av hästar.

Tabell 7. *Kostnader för barnens (7-18 år) träningsavgifter fördelade på olika huvudidrotter.*

	Träningsavgifter	
Idrotter	Värmland	RU
Alpint*	1 200	-
Bandy*	0	-
Basket*	1 000	600
Fotboll	800	1 400
Friidrott*	0	1 200
Gymnastik	2 000	2 300
Handboll	400	1 000
Innebandy	500	1 200
Ishockey	1 500	4 100
Kampsport	1 000	1 300

Konståkning	1 700	-
Längdskidor*	300	-
Orientering*	0	-
Ridsport	9 800	10 400
Simidrott*	1 000	3 800
Övriga idrotter	1 000	1 900
Totalt	1 400	2 600

*Kostnaderna kopplade till dessa idrotter bör tolkas med extra försiktighet då relativt få har uppgivit att deras barn har denna idrott som huvudidrott.

För att vara en ganska kostnadsmässigt billig idrott, så verkar gymnastikföreningar i Värmland liksom i övriga landet ta ut förhållandevis höga träningsavgifter (cirka 40 procent av totalkostnaderna). En anledning till detta kan vara att gymnastik ofta kräver en högre andel ledare per aktiv, eftersom övningarna kan vara tekniskt svåra att utföra och därtill är riskfyllda. Om föreningarna behöver arvoda tränare för att få tillräckligt många eller tillräckligt erfarna ledare kan det medföra högre träningsavgifter så man kan täcka kostnaderna.

Ser vi till de idrotter som inte har några eller mycket låga träningsavgifter utmärker sig bandy, friidrott och orientering (median = 0 kronor). Även handboll, innebandy och längdskidåkning har relativt låga avgifter, där medianen ligger på eller under 500 kronor. En möjlig förklaring är att dessa idrotter inte är lika beroende av specialiserade, utbildade tränare, utan har en väl fungerande träningsverksamhet som i hög grad är ideellt driven och därför inte driver upp kostnaderna.

Fortsätter vi och jämför resultat från denna Värmlandsstudie med RU, så ser vi att en majoritet av de undersökta idrotterna verkar ha lägre kostnader för träningsavgifter i Värmland jämfört med RU. Skillnaderna är särskilt tydliga inom ishockey, där träningsavgifterna i genomsnitt är nästan 3 000 kronor lägre än i övriga Sverige. En möjlig förklaring är att det i Värmland finns färre arvoderade tränare och ledare, men också att det är både svårare och dyrare att få tillgång till ishallar i storstäder, som ju är mer frekvent representerade i RU. I vissa delar av Värmland tillämpas dessutom nolltaxa vid hyror av lokaler för barn- och ungdomsverksamhet.

Läger/cuper

När det gäller kostnader för läger- och cupverksamhet så framgår det tydligt att alpinidrotten i Värmland är förknippade med extremt höga utgifter (se tabell 8), vilket kanske inte är så anmärkningsvärt, då tillgång till snö för det mesta krävs för att utöva idrotten. Detta medför säkerligen att det i många fall kan löna sig att åka på läger istället för att resa fram och tillbaka. Något förvånande är det dock att kostnaderna för läger inte är så höga för de som åker längdskidor, trots att det är ungefär samma krav på att det ska finnas snö. En förklaring skulle kunna vara att det finns relativt många preparerade elljusspår och skidspår i närheten av åkarna, ofta med konstsnö, som är billiga eller gratis

att använda. Längdskidläger kan därmed oftare genomföras lokalt eller i närliggande områden, vilket bland annat minskar behovet av övernattningar.

Tabell 8. *Kostnader för barnens (7–18 år) läger/cuper fördelade på olika huvudidrotter.*

Idrotter	Läger/cuper	
	Värmland	RU
Alpint*	20 000	-
Bandy*	0	-
Basket*	6 000	800
Fotboll	1 000	1 200
Friidrott*	800	1 000
Gymnastik	600	1 000
Handboll	2 500	2 100
Innebandy	1 000	1 000
Ishockey	3 000	3 600
Kampsport	500	0
Konståkning	2 500	-
Längdskidor*	1 000	-
Orientering*	500	-
Ridsport	2 000	2 100
Simidrott*	0	2 100
Övriga idrotter	700	1 000
Totalt	2 600	1 400

*Kostnaderna kopplade till dessa idrotter bör tolkas med extra försiktighet då relativt få har uppgivit att deras barn har denna idrott som huvudidrott.

I övrigt verkar det i Värmland, liksom i riket i stort, vara förknippat med relativt höga kostnader att delta på läger och cuper i idrotter som ishockey, handboll, ridsport och konståkning, medan man inom idrotter såsom bandy, gymnastik, kampsport och simsport tycks lägga marginellt med resurser på dessa aktiviteter. Något anmärkningsvärt är det att kostnaderna som läggs för att åka på läger i simidrott i Värmland är långt ifrån lika höga som i RU. Bortsett från att få föräldrar har angett simidrott som barnets huvudidrott kan de lägre kostnaderna möjligen hänga samman med att simidrotten i Värmland inte i samma utsträckning som på andra håll i landet bedriver en elitinriktad verksamhet. Detta skulle i så fall kunna innebära att behovet eller prioriteringen av läger är mindre framträdande här.

Utrustning

Liksom när det gäller kostnader för läger och cupverksamhet ser vi i tabell 9 att föräldrar till barn som utövar alpina idrotter lägger anmärkningsvärt höga summor på utrustning. Här spenderas mer än dubbelt så mycket som inom den näst mest kostnadskrävande

idrotten - ishockey. Att kostnaderna för utrustning är så höga är kanske inte så förvånande med tanke på att man inom alpin idrott oftast behöver flera par skidor, pjäxor, hjälm, skydd och tävlingsdräkt. Allt detta måste i regel bytas ut nästan varje säsong allteftersom barnen växer. För de som satsar på tävlingsnivå tillkommer sannolikt också krav på att utrustningen ska hålla hög kvalitet, vilket ofta innebär att billigare alternativ inte duger. Detta gäller säkerligen även för andra utrustningstunga idrotter såsom ishockey, längdskidor och ridsport.

Tabell 9. *Kostnader för barnens (7-18 år) utrustning fördelade på olika huvudidrotter.*

Idrotter	Utrustning	
	Värmland	RU
Alpint*	20 000	-
Bandy*	1 500	-
Basket*	1 500	1 500
Fotboll	1 500	1 500
Friidrott*	1 500	1 000
Gymnastik	500	500
Handboll	1 500	1 000
Innebandy	2 000	1 500
Ishockey	8 000	5 200
Kampsport	500	500
Konståkning	2 500	-
Längdskidor*	5 000	-
Orientering*	1 000	-
Ridsport	3 000	2 100
Simidrott*	600	1 500
Övriga idrotter	1 500	1 000
Totalt	3 200	1 600

*Kostnaderna kopplade till dessa idrotter bör tolkas med extra försiktighet då relativt få har uppgivit att deras barn har denna idrott som huvudidrott.

Vid en jämförelse med RU kan vi också se att kostnadsbilden för utrustning inom ishockey är betydligt högre i Värmland. En möjlig förklaring kan vara att ishockeyn i regionen, med Färjestad BK som stark elitförening, bidrar till en kultur av tydligare elitsatsningar. Detta kan i sin tur innebära att kraven på högkvalitativ utrustning blir större än i mer breddbetonade lag.

Kläder

Liksom resultaten i RU så ser vi i tabell 10 att kostnader för kläder utgör en av de lägsta utgiftsposterna totalt sett, där kostnaderna i Värmlandsregionen är något lägre. Vidare kan vi utläsa att kostnaderna för kläder inom alpint, ishockey, längdskidor ligger något högre än övriga idrotter, men skillnaderna är inte speciellt stora. Noterbart är också de låga mediankostnaderna för bandy, basket, ridsport och simidrott.

Tabell 10. *Kostnader för barnens (7-18 år) kläder, fördelade på olika huvudidrotter.*

	Kläder	
Idrotter	Värmland	RU
Alpint*	1 000	-
Bandy*	0	-
Basket*	0	500
Fotboll	700	1000
Friidrott*	800	500
Gymnastik	500	500
Handboll	700	800
Innebandy	500	700
Ishockey	1 000	1000
Kampsport	300	400
Konståkning	500	-
Längdskidor*	1 500	-
Orientering*	500	-
Ridsport	0	0
Simidrott*	0	500
Övriga idrotter	300	500
Totalt	500	600

*Kostnaderna kopplade till dessa idrotter bör tolkas med extra försiktighet då relativt få har uppgivit att deras barn har denna idrott som huvudidrott.

Resor

Som vi ser i tabell 11 så utgör resor⁸ en betydande kostnad för värmländska föräldrar till barn som idrottar, där speciellt de alpina idrotterna sticker ut, men där även föräldrar lägger en anseelig summa på resor inom ishockey och längdskidor. En möjlig förklaring kan vara att de allt mer sällsynta snörika vintrarna kan bidra till ökade resekostnader för alpina idrotter och längdskidåkning, eftersom tävlingar och träningsläger ofta genomförs på platser som kräver längre bilresor. Samtidigt kan kostnaderna ökas av att barnen behöver ha hjälp med att transportera all utrustning som de inte själva får med sig. När det gäller ishockey kan de höga kostnaderna, förutom att de behöver hjälp med transport av utrustning, delvis hänga samman med att lagen ibland behöver resa längre sträckor för att möta motstånd på rätt nivå.

Tabell 11. *Kostnader för barnens (7-18 år) resor, fördelade på olika huvudidrotter.*

	Resor	
Idrotter	Värmland	RU
Alpint*	7 400	-

⁸ I RU bad vi föräldrar uppskatta antal körda mil per vecka, medan vi i denna Värmlandsstudien frågade föräldrarna om körda mil per år och lät svaren anges i intervall. Det gör årssiffrorna mer jämförbara med andra kostnader, med risk att de som kör flest mil i respektive kategori hamnar för "lågt" i skalan, så att genomsnittet blir lite lägre i Värmlandsstudien.

Bandy*	1 100	-
Basket*	1 100	2 700
Fotboll	1 100	2 400
Friidrott*	1 100	1 000
Gymnastik	1 100	1 300
Handboll	3 500	3 400
Innebandy	1 100	4 000
Ishockey	3 500	8 100
Kampsport	300	2 700
Konståkning	1 100	-
Längdskidor*	3 500	-
Orientering*	1 100	-
Ridsport	1 100	2 700
Simidrott*	1 100	3 000
Övriga idrotter	1 100	2 100
Totalt	1 900	3 000

*Kostnaderna kopplade till dessa idrotter bör tolkas med extra försiktighet då relativt få har uppgivit att deras barn har denna idrott som huvudidrott.

Liksom i RU ser vi att handbollen kräver höga resekostnader, vilket kan bero på att serie- och cupspelandet sker tämligen utspritt i både länet och runt om i landet. Värt att notera är föräldrar i Värmland lägger betydligt mindre pengar på resor kopplat till lägger olika kampsporter än vad föräldrar i övriga Sverige gör. En förklaring kan vara att kampsportföreningarna i Värmland jobbar mer intensivt med att arrangera tävlingar/turneringar på hemmaplan.

Köp/försäljning av produkter

Även om många föräldrar ger uttryck för en frustration över att de behöver sälja och ibland även köpa produkter (t ex underkläder, lotter, mat) för att hjälpa till att hålla nere kostnaderna för sina barns idrottande (se Hertting & Wagnsson, 2024; Wagnsson & Augustsson, 2015), visar tabell 12 att de i praktiken inte verkar lägga överdrivet mycket pengar på sådana inköp, vare sig i Värmland eller i landet som helhet. Däremot framträder en viss skillnad mellan olika idrotter, där kostnaderna för handboll, innebandy och konståkning är något högre än för övriga.

Tabell 12. Kostnader i samband med köp/försäljning av produkter kopplat till barnens (7-18 år) idrottsförening, fördelade på olika huvudidrotter.

Idrotter	Köp/försäljning av produkter	
	Värmland	RU
Alpint*	0	-
Bandy*	200	-

Basket*	500	0
Fotboll	700	500
Friidrott*	0	0
Gymnastik	400	0
Handboll	1 000	1 000
Innebandy	1 000	700
Ishockey	600	1 000
Kampsport	0	0
Konståkning	1 000	-
Längdskidor*	400	-
Orientering*	0	-
Ridsport	500	200
Simidrott*	200	0
Övriga idrotter	0	0
Totalt	400	300

*Kostnaderna kopplade till dessa idrotter bör tolkas med extra försiktighet då relativt få har uppgivit att deras barn har denna idrott som huvudidrott.

Övriga kostnader

När vi studerar resultaten kopplade till den avslutande kostnadsposten, övriga kostnader (t ex sjukvård, fysioterapeuter, gymkort), ser vi i tabell 13 att det är vanligast att värmländska föräldrar inte har några kostnader alls i kategorin "Övriga kostnader", vilket medianvärdena tydligt visar. För de allra flesta idrotter ligger medianen på noll kronor, vilket betyder att mer än hälften av föräldrarna inte har några sådana utgifter. Detta skiljer sig något åt jämfört med resultaten från RU, där mer än hälften av föräldrarna, inom de flesta huvudidrotterna, uppgav att de hade övriga kostnader för sitt barns idrottande. Speciellt tydlig var detta inom ishockey, med ett medianvärde på 1 500 kronor jämfört med 0 i det värmländska urvalet.

Tabell 13. Kostnader för barnens (7–18 år) "Övriga kostnader" fördelade på olika huvudidrotter.

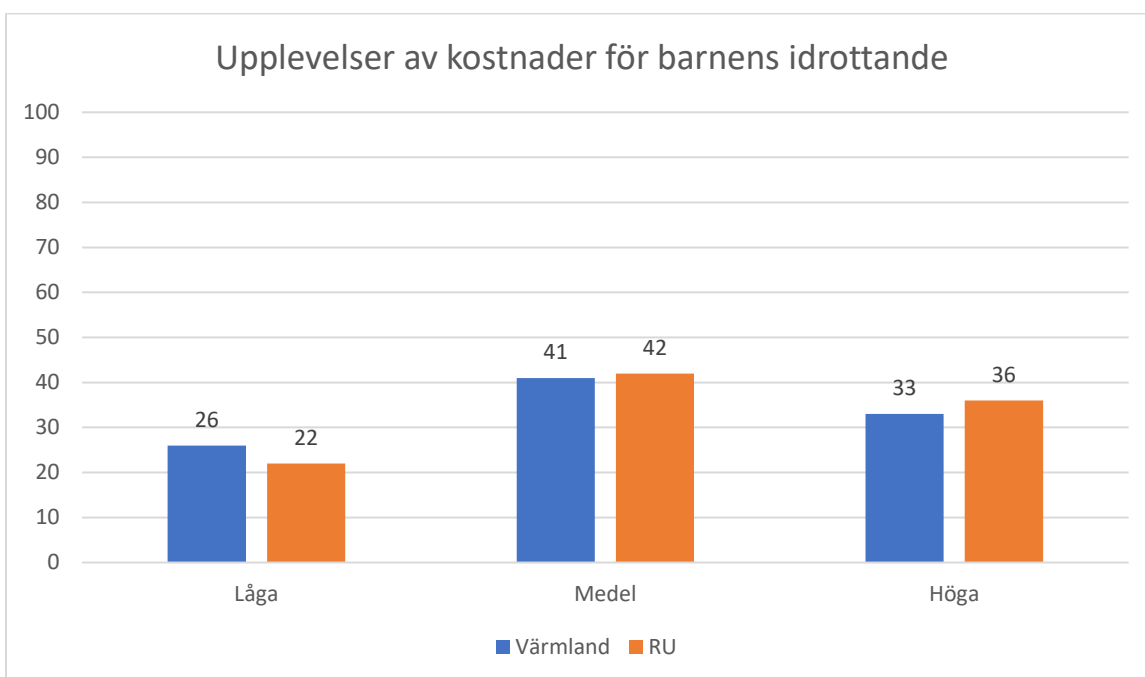
Idrotter	Övriga kostnader	
	Värmland	RU
Alpint*	0	-
Bandy*	0	-
Basket*	0	400
Fotboll	0	500
Friidrott*	0	0
Gymnastik	0	100
Handboll	0	500
Innebandy	0	500
Ishockey	0	1500

Kampsport	0	0
Konståkning	200	-
Längdskidor*	0	-
Orientering*	0	-
Ridsport	0	500
Simidrott*	0	500
Övriga idrotter	0	0
Totalt	0	400

*Kostnaderna kopplade till dessa idrotter bör tolkas med extra försiktighet då relativt få har uppgivit att deras barn har denna idrott som huvudidrott.

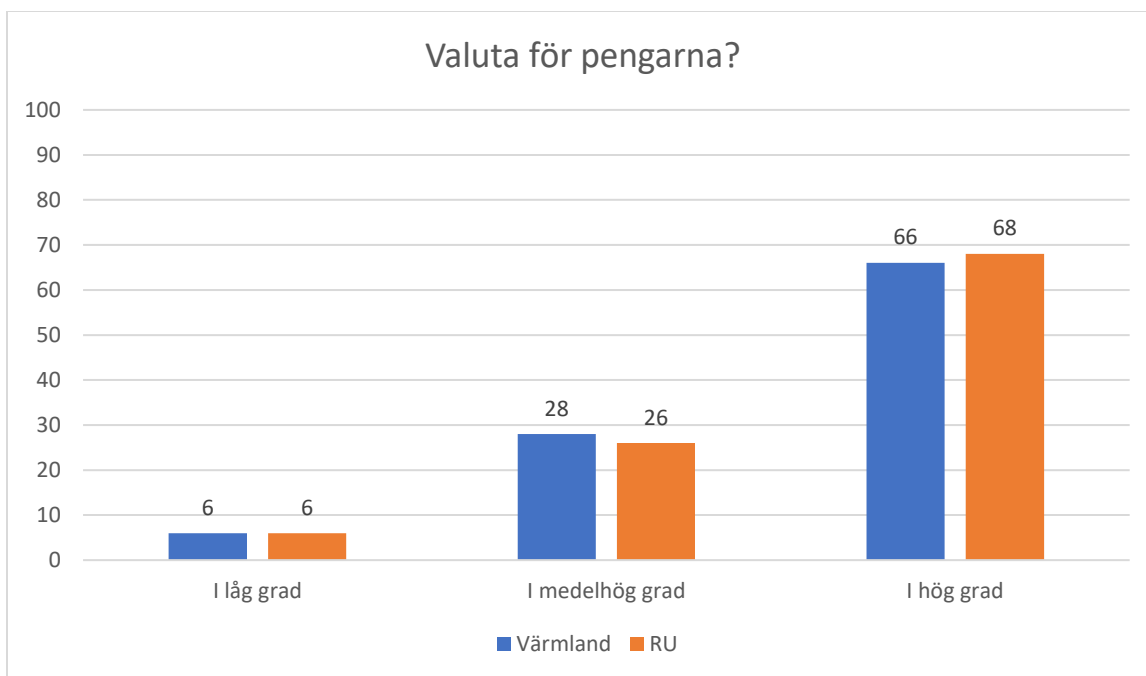
Föräldrarnas upplevelser av kostnaderna

I enkäten fick föräldrarna ta ställning till hur de på en skala 1–10 (1–3 = Låg kostnad, 4–7 Medelhög kostnad och 8–10 = Hög kostnad) upplever kostnaderna för att deras barn ska kunna hålla på med sin huvudsakliga idrott.

Figur 1. Föräldrarnas upplevelse av kostnader för sina barns idrottande uppdelat på Värmlandsstudien och Riksundersökningen (RU).

Liksom i RU visar figur 1 att den största andelen värmländska föräldrar upplever kostnaderna som medelhöga, medan cirka en tredjedel ser dem som höga och cirka en fjärdedel som låga. Det finns med andra ord en liten övervikt åt det dyrare hållet, men inte i den utsträckning man ibland kan tro när idrottskostnader diskuteras bland föräldrar. En möjlig förklaring är att många upplever att de får god valuta för pengarna, trots betydande utgifter, vilket kan mildra upplevelserna av kostnaderna relativt sett.

Figur 2. Föräldrarnas svar på frågan om de upplever att de får valuta för pengarna de spenderar på sina barns idrottande, uppdelat på Värmlandsstudien och Riksundersökningen (RU).

När vi frågade föräldrarna om de upplever att de får valuta för pengarna visade det sig återigen att svaren var i stort sett identiska vid en jämförelse mellan Värmlandsstudien och RU. Det visar sig att en klar majoritet upplever att de i hög grad får valuta för pengarna, där endast 6 procent upplever att de i låg grad får valuta för pengarna (se figur 2). Här kan det vara bra att ha med sig att trots att många verkar tycka att idrotten är värd kostnaden betyder det inte per automatik att man är nöjd med verksamhetens innehåll. Föräldrarna kan uppleva att de får en hög valuta för pengarna samtidigt som de efterfrågar bättre ledarskap, kommunikation och en tydlighet vad pengarna används till.

Vad driver på kostnaderna?

För att belysa vad de värmländska föräldrarna uppfattar som kostnadsdrivande inom barn- och ungdomsidrotten analyserade vi enkäternas fritextsvar, där föräldrarna fritt kunde beskriva sina erfarenheter. Dessa kategoriserades sedan där följande kategorier framkom:

Den goda föräldern” och ambitionshetsen

Flera föräldrar beskriver hur en ambitionshets driver upp kostnaderna. Man vill vara den som ger sitt barn de bästa chanserna, samtidigt som andras val sätter press på föräldragruppen. Detta blir särskilt betydelsefullt eftersom föräldraskapet ofta indirekt bedöms utifrån hur väl barnen lyckas inom olika prestationsområden, där speciellt idrotten sticker ut (Coakley, 2011). När ambitionsnivån skruvas upp och normaliseras blir

dyra extraträningar och resor snabbt till "måsten". Som en förälder uttrycker det: *"Det har blivit alldeles för högt fokus på att barnen ska bli elitsatsande. Hänger de inte med får de inte spela. Det syns på kostnaderna när barnen anses behöva vara med på träningsläger i fem dagar för 4 000 kronor."* Här kan man anta att även föräldrarna bidrar till denna hets. I linje med "den goda förälderns" ambitioner vill man ge sina barn de bästa förutsättningarna att lyckas i sin idrott, eller som en förälder säger: *"Sonen har ambitioner och jag vill stötta honom."*

Cuphelgerna som äter budgeten

Att åka på cuper och läger skapar oftast goda minnen, både för föräldrar och barnen, men skapar samtidigt ett tryck som gör att kostnaderna snabbt skenar. När "alla" ska åka, och när bilden av den goda föräldern kopplas till att ge barnen "hela paketet", blir cuphelger lätt ett måste. Då stannar det oftast inte bara vid anmälningsavgiften, utan omfattar även utgifter för resor, mat och boende, samt ibland även outtalade krav på att minst en förälder följer med. Som en förälder skriver: *"En extra utgift är föräldrarnas boende när man är iväg på cup. T.ex. en cup i sommar där boende för vistelsetiden landar kring 10–12 000, plus bensin och matkostnader. Är orimligt."* En annan förälder sätter ord på normen: *"Orimligt att kräva att vårdnadshavare ska sova på hotell med sina barn och betala det ut egen ficka istället för att barnen bor på ett enklare boende."* Ytterligare en förälder beskriver hur småposterna adderas och gör att totalkostnaderna blir tunga att bära: *"Det är så många kringkostnader. 500–1 000 kr extra för någon cup. Sen behöver man även betala hotell för syskon"*

Utrustningshets och märkeshets

I materialsporter såsom, ishockey och alpint sticker kostnaderna för kläder och utrustning snabbt iväg, särskilt på positioner som kräver specialskydd: *"Hockeyvärlden är dyr speciellt när man har en målvakt. Ska vår 11-åring ha ny utrustning ligger det runt 25 000 kr. Det är inte rimligt."* För vissa familjer förvärras läget av dubbla uppsättningar: *"Vi har valt att han får ha dubbel uppsättning...så både som utespelare och som målvakt."* Flera påpekar att det inte främst är avgifterna som gör det ansträngt ekonomiskt: *"Det är inte föreningen, det är utrustningen som är hemsk i kostnad!"* och *"Det är ju inte föreningens fel att utrustningskostnaden för hockey är hög. Medlemsavgift m.m. är ju ändå accepterbar. Det är ju utrustningen som gör sporten dyr."*

Kostnaderna drivs också upp av regler och normer kring utseende och vilket märke utrustningen och kläderna bör ha: *"Krav på rätt färg på utrustning kan de ta bort, den kostnaden är fruktansvärt hög."* Andra lyfter problematiken med föreningarnas krav på att kläderna bör tillgodose föreningarnas profilkrav: *"Däremot bör moderklubben stötta mycket mer ekonomiskt. Moderklubben har absurda krav på brandade klubbkläder och speciella färger."* och *"Det finns en del onödiga kostnader för t.ex. enhetliga träningskläder."* Det är inte bara föreningar och föräldrar som bidrar till utrustnings- och klädeshetsen. Barnen själva tycks vara minst lika delaktiga, där gruppnormer spelar en

avgörande roll. Som en förälder uttrycker det: "Det är också en himla hets bland barnen kring vilka skor, klubbor osv. de måste ha."

Försäljningskrav - de "dolda" avgifterna

Försäljningskrav framstår för många föräldrar som avgifter i förklädnad, särskilt för familjer som saknar ett stort nätverk att sälja till. Det skapar både en ekonomisk press och att man skäms inför andra föräldrar över att inte kunna leva upp till normen av att vara en god förälder: *"Det är TVÅNG att sälja häften, bingoletter, kakor eller toalettpapper... Det skapas en skuldsituation... och då köper man hellre ut sig."* Som en annan förälder sammanfattar: "Alla lottförsäljningar... har blivit som dolda avgifter." Liksom i tidigare undersökningar om kostnader i barn- och ungdomsidrotten (Wagnsson & Augustsson, 2015; Hertting & Wagnsson, 2024) lyfter många föräldrar fram denna post som särskilt påfrestande. Det handlar inte bara om höga deltagaravgifter, utan också om en stor arbetsbörda i form av kiosktoppass, sekretariat och matservering vid cuper: *"Höga kostnader att delta men framför allt enorm arbetsbelastning och tidsåtgång i form av kiosktoppass, sekretariat, bespisning vid cuper..."* För vissa blir det till och med en avgörande orsak till att barn tvingas sluta i sin idrott: *"Ett snurrande ekorrhjul... Kommer slita ihjäl alla engagerade föräldrar och slå ut barn som inte har föräldrar med möjlighet att engagera sig."*

Geografin och hallbrist

Var man bor och hur många hallar/anläggningar som finns inom hyggligt avstånd från hemmet styr kostnaderna på ett sätt som inte alltid går att styra. Långa avstånd, få motståndare i närområdet och begränsat antal träningstider gör att resor och övernattningsstaplas på varandra: *"Bostadsort... nära två mil till träningarna inne i stan... extremt hög kostnad för resor."* Som en annan förälder konstaterar: *"Resor är den i särklass största utgiften för familjer med barn som håller på med små idrotter och bor på landsbygden."* I idrotter som bedrivs på is (t ex ishockey och konståkning) blir hallbristen särskilt påtaglig. När istiderna inte räcker till väljer vissa föräldrar att söka sig till andra orter för att barnen ska få mer träning. Det driver upp kostnaderna för resor, extratider i andra hallar och läger: *"Ishallen kostar mycket pengar... om kommunen skulle bidra med mer istid... skulle kostnader minska stort."* Även om hyran för ishallar i Värmland täcks av kommunen genom nolltaxan, tycks föräldrars och barns ambitioner skapa ett ökat behov av mer istid. Allt för att barnen inte ska halka efter i utvecklingen. Det bidrar i sin tur till högre kostnader, som inte enbart kan läggas på kommunen eller föreningarna.

Bekostande av seniorverksamhet

Föräldrar ger uttryck för att de inte tydligt kan se hur avgifter och försäljning omsätts i barnens egen verksamhet. Istället upplever många att det är barn- och ungdomslagen som får finansiera stora delar av seniorernas verksamhet: *"I en del klubbar ska juniorlag dra in pengar till seniorlagsverksamhet. Det borde vara förbjudet."* En annan förälder

antar en mer frågande inställning, men med samma underton: "Ett flicklag på 25 i vår fotbollsklubb drar in 42 500 i årsavgift. Vart tar pengarna vägen?" medan någon är mer tvärsäker på hur det ligger till: "Kostnaderna kommer för att betala löner till spelare i A-lag... Samma verksamhet skulle kunna bedrivas för barnen mycket, mycket billigare."

Barnens egna ambitioner

När barn själva uttrycker att de vill satsa för att "nå toppen" försöker många föräldrar svara upp med fler träningar, läger och resor som snabbt driver kostnaderna: "*Mitt barn vill elitsatsa.*", skriver en förälder" och en annan: "*Barnet vill absolut inte sänka ambitionen*". I vissa idrotter förstärks trycket på föräldrarna eftersom man upplever att stödet från förbunden är otillräckligt: "*Elitsatsande junior inom ridsport får inget stöd alls från förbundet. Man 'tvingas' åka utomlands...*". Samtidigt betonar andra föräldrar vikten av gränssättning och någon form av verklighetsförankring: "*Gränsen går där ekonomin tillåter.*" *Ambitionen må vara barnets – men notan landar alltid i hushållets budget*".

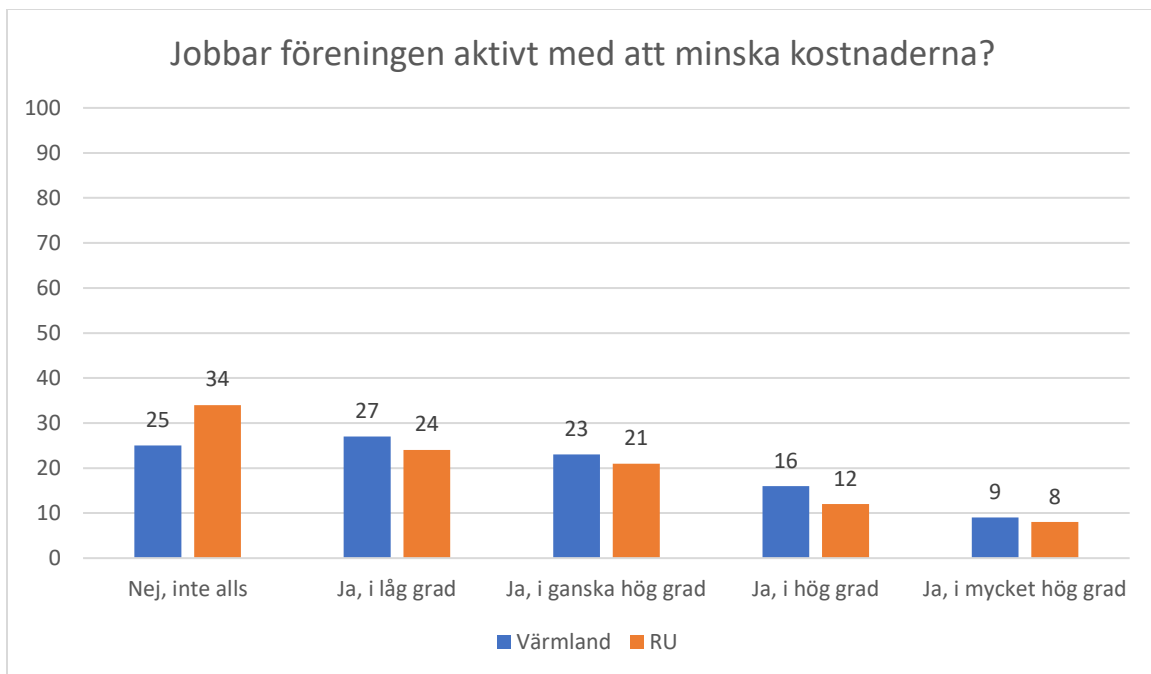
Som synes pekar föräldrarna på flera olika faktorer som de anser driver kostnadsutvecklingen. Faktorer som de själva, direkt eller indirekt är med och bidrar till eller till och med ansvarar för, men också faktorer som ligger utanför deras kontroll och som kan kopplas till barnens egna ambitioner eller till organisatoriska och strukturella villkor. Vad som blir intressant att fråga om, och som vi tar upp i nästa del av rapporten, är om föräldrarna upplever att kostnaderna faktiskt går att påverka, och i så fall hur?

Vad kan göras för att minska kostnaderna för barn- och ungdomsidrotten?

Aktivt jobb bland föreningar?

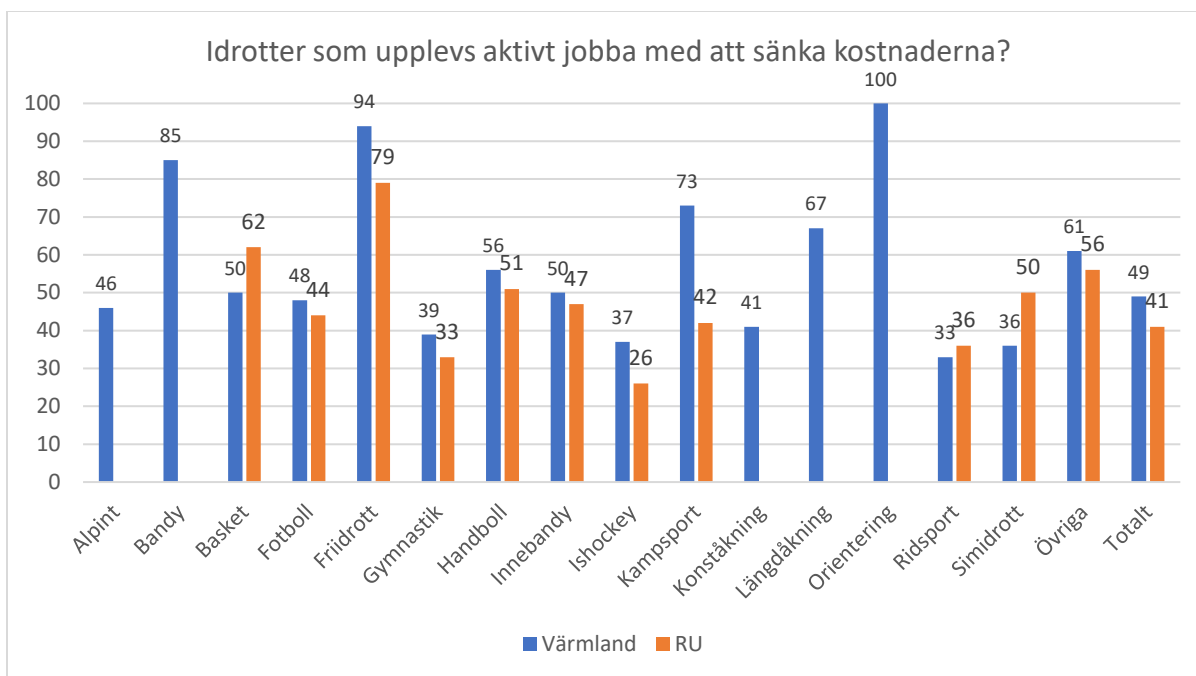
Med utgångspunkt i den tydliga kostnadsökning som har skett på riksnivå (se Hertting & Wagnsson, 2024)⁹ finns det anledning att se över om, och i så fall hur föreningar försöker minska kostnaderna för idrottande barn- och ungdomar, samt om uppfattningarna skiljer sig mellan föräldrar i Värmland och i landet i helhet. Vi frågade därför föräldrarna om deras huvudförening jobbar aktivt för att få ner kostnaderna för barnens idrottande. Svarsalternativen var följande: 0 = Vet ej, 1= Nej, inte alls, 2= Ja, i låg grad, 3 = Ja, i ganska hög grad, 4 = Ja, i hög grad och 5 = Ja, i mycket hög grad.

⁹ Eftersom ambitionen i första hand var att jämföra Värmland med riksdatabaser från 2023 redovisar vi inte utvecklingen över tid här. Den genomgången finns utförligt i vår studie från 2024. Därtill är underlagen i vissa huvudidrotter (basket, friidrott, simidrott och tennis) för små för en rättvis jämförelse.

Figur 3. Föräldrarnas upplevelse av i vilken grad föreningarna jobbar aktivt i barnens huvudidrott med att sänka kostnaderna.

Här svarade en knapp majoritet av föräldrarna i Värmlandsstudien (52 %) av föräldrarna, som har kännedom om föreningens arbete, att föreningen inte alls eller i låg grad jobbar aktivt med att sänka kostnaderna (se figur 3). Närmare hälften (48%) upplever således att föreningarna ändå tycks jobba aktivt med att sänka kostnaderna. Det verkar dock finnas en potential att göra mer, då det visar sig att en fjärdedel upplever att föreningen i hög eller mycket hög grad försöker minska kostnaderna för barnens och ungdomarnas idrottande i föreningen. När vi jämför resultaten från Värmland med RU ser vi att skillnaderna inte är speciellt stora, men där 5% fler i Värmland anser att föreningarna arbetar för att sänka kostnaderna jämfört med föräldrarna i RU.

Figur 4. Andelen föräldrar som i hög grad upplever att föreningarna arbetar aktivt med att minska kostnaderna, uppdelat på olika huvudidrotter.

Om vi ser till hur föräldrarna uppfattar att föreningarna arbetar med att sänka kostnaderna inom de olika huvudidrotterna framgår det i figur 4 att bandy, friddrott, kampsport, längdämning och orientering upplevs ligga i framkant. Föreningar inom gymnastik, ishockey, ridsport och simidrott tycks däremot inte arbeta lika aktivt med denna fråga. Samtidigt kan vi se att de värmländska föreningarna generellt sett upplevs vara något bättre på detta än föreningar i riket som helhet, även om skillnaderna är små.

Föräldrarnas förslag på åtgärder

På samma sätt som tidigare så analyserades föräldrarnas fritextsvar för att få en bild av vilka åtgärder som de bedömer kan, och själva vill, sänka kostnaderna. Här framkom följande temaområden:

Billigare cuper som norm

Föräldrarna beskriver hur cup- och lägerkulturen lätt går från "en kul grej" till en dyr norm. När andra lag reser långt och bor på hotell uppstår ett socialt tryck att göra likadant trots att det inte alltid motiveras av idrottslig kvalitet: *"Man behöver inte åka på dyra cuper för att hålla en hög kvalitet på träningar och matcher."* Många vill därför återgå till normen där man prioriterar färre, närmare och enklare arrangemang, med fokus på barnen snarare än på familjewekend: *"Orimligt att kräva att vårdnadshavare ska sova på hotell med sina barn och betala det ut egen ficka istället för att barnen bor på ett enklare boende."* Flera föräldrar pekar på flera andra konkreta sätt att bryta kostnadsspiralen såsom att prioritera dagscuper i närområdet, samordna samåkning, sätta tak för antal cuphelger per säsong och erbjuda enklare boenden: *"Det går att planera tex cuper närmre hemmet och med billigare boende. Hotell är dyrt."* Några efterlyser till och med ett

systemsifte där föreningar, i stället för att ta betalt, bjuder in varandra till cuper, vilket kan liknas vid en "bytesekonomi". Syftet är att sänka avgifter och minska resandet: "Jag tycker alla föreningar ska sträva efter en bytesekonomi ... gratis eller nästintill gratis cuper ...". På så vis menar man att upplevelsen bevaras samtidigt som onödiga kostnader skalas bort.

Samåkning och smart planering

För många familjer är transporter den största, och minst valbara, kostnadsposten. Föräldrar lyfter därför samåkning och smartare matchplanering som enkla, rättvisa sätt att sänka utgifterna: "*Borde bli bättre på att samåka för att hålla nere kostnaderna*" och "*Organisera samåkning bättre till matcher långt bort (i andra län)*". Tanken är att föreningar och lag ska ta ansvaret, med fasta samåkningslistor, fördelade körscheman och tätare lokala spelsamarbeten (poolspel/trianglar) som minskar antalet långa resor per säsong. När matcher och cuper samlas geografiskt och tidsmässigt kan kostnaderna för såväl resor som tid sänkas, utan att barnens speltillfällen behöver bli lidande.

Begagnat och utrustningsbanker

Många föräldrar dämpar kostnaderna genom andrahandsköp, och vill gärna se att föreningar och förbund gör det lättare att dela, byta och låna: "*Vi köper mycket begagnat ...*" är ett återkommande svar, medan andra efterlyser mer organiserad verksamhet, gärna från förbund: "*Önskar att en utrustningsbank kunde göras på något sätt. Att ex förbundet höll i det.*" Andra förslag som förs fram på samma tema är att man bör styra upp stödet genom att exempelvis ha fasta byteshyllor i hallen, terminsvisa bytarkvällar och/eller enkla digitala bytegrupper per lag. Föreningen kan även införa "size in/size out"-program, där man lämnar in urvuxen utrustning och låna nästa storlek. Flera efterlyser dessutom samverkan med kommunala aktörer som Fritidsbanken för att tillhandahålla basutrustning, där förbund/kommuner föreslås delfinansiera lokala utrustningsbanker och upphandla neutral standardutrustning för att pressa priserna. Utöver detta menar flera föräldrar att föreningarnas policyval gör stor skillnad. En enkel åtgärd är en policy om att undvika namntryck och hårda färgkrav, så att kläder och skydd kan ärvas och cirkulera längre: "*Tryck inte namn på lagtröjor. Då kan dessa ärvas*".

Slopa säljtvång

Många föräldrar upplever säljkraven som om de vore dolda avgifter och som slår hårt mot familjer med begränsade sociala nätverk. Ett återkommande förslag är att byta lotter och kakor mot en frivillig avgift, eller motsvarande värde i konkret arbete, vilket upplevs som mer rättvist. Som en förälder skriver: "*Mer rimligt att betala en peng istället för att få massa lotter som inte går att sälja.*" Andra vill att kraven ska göras valbara: "*Det borde vara valbart att sälja eller inte sälja produkter ... betala enbart det som föreningen förväntas tjäna.*" Flera pekar också på fungerande exempel där försäljning ersatts av praktiska insatser: "*Vår Karateförening säljer inga lotter eller så. Vi hjälps åt att städa träningslokalen i stället. Där spar dom massor av pengar och vi slipper betala dyra lotter, kakor.*"

Tydlig penningsspårning

Många föräldrar säger att betalningsviljan finns under förutsättning att varje krona faktiskt går till barn- och ungdomsverksamheten: *"OK att betala så länge pengarna går till ungdomen och inte för att bedriva ett A-lag."*, eller som en annan förälder uttrycker det: *"Tycker att klubbar generellt måste skilja mer på A-lag och U-lag"*. Föräldrar efterlyser därför enkel, regelbunden redovisning per lag/åldersgrupp, spårning av varje försäljningskrona och tydlig öronmärkning, så det tydligt framgår vad som går till träningstider, ledarutbildning, cuper och utrustning, och vad som inte gör det.

Kommunala och statliga lättnader

Många föräldrar pekar på att det offentliga kan sänka trösklarna genom lägre anläggningskostnader och högre bidrag: *"Höj SISU-bidraget och ta bort hallavgifterna som kommunerna tar ut av föreningarna."* Som en annan beskriver: *"Ishallen kostar mycket pengar ... om kommunen skulle bidra med mer istid för en mindre peng skulle kostnader minska stort"*. Flera vill också se att det blir enklare och mer lönsamt för företag att stötta lokala lag: *"Företag som väljer att sponsra föreningslivet borde få skattelättnader."* I sammanhanget kan det vara bra att ha med sig att i Karlstad har kommunen infört nolltaxa vilket innebär att verksamheter som är lokstödsberättigade inte betalar någon avgift för att hyra lokalerna.

Rimlig ambitionsnivå i yngre åldrar

Många föräldrar vill dämpa en tidig elitsatsning och istället fokusera på lek, rörelse och det sociala, inte på dyra extraträningar och prestationskrav. De menar att det handlar om både barns välmående och om att undvika kostnadsökningar redan i låg ålder. Som en förälder uttrycker det: *"Det borde inte vara allvar utan på kul!"* och en annan på samma spår: *"Hellre en ambitionsnivå som gör idrottandet roligt i stället för kravfyllt."* Flera beskriver att just tidig selektering och "ambitionsträningar" skapar press och kostnader: *"I alltför tidiga åldrar elitsatsas det och man får erbjudanden om att delta i extraträningar ... Även om det är frivilligt tycker jag det är för tidigt och det kan skapa press, både socialt och ekonomiskt."* En annan förälder är tydlig med att tidiga elitsatsningar kan medföra att man tvingas sluta eller dra ned på träningen i andra idrotter: *"Inga KRAV på att man måste vara på ett visst antal träningar ... det ska vara ok att kombinera med annan träning."*

Kostnader för kommersialiserad idrott

Det råder ingen tvekan om att idrotten, och särskilt tävlingsidrotten, har blivit alltmer kommersialiserad. Denna utveckling märks även inom barn- och ungdomsidrotten, där allt fler föräldrar väljer att betala för sina barns deltagande i olika typer av kommersiella idrottsaktiviteter. Det kan handla om företag som erbjuder egna träningsupplägg, men

även föreningar som tar betalt för extra tjänster utöver de ordinarie medlems- och träningsavgifterna.¹⁰

När vi ställde frågan om barnen någon gång under året deltagit i **kommersialiserad idrott** svarade **55%** (908 st) ”Ja” (se tabell 14) I RU var motsvarande andel 58%. Det skiljer sig alltså inte nämnvärt mellan de olika studierna. När vi jämför hur mycket föräldrarna spenderar i mediantal för sina barn i kommersialiserad idrott, så visar det sig att föräldrarna i Värmland spenderar nästan lika mycket (2000 kronor) som i övriga landet.

Tabell 14. *Kostnader för barnens deltagande i kommersialiserad idrott, uppdelat på Värmlandsstudien och Riksundersökningen.*

	Värmland	RU
Medianvärde	2 000	2 100
Medelvärde	4 000	4 500
Maxvärde	150 000	260 000
Minvärde	100	200

Kostnader för kommersialiserad idrott för barn i huvudidrotten

Liksom i Riksundersökningen har vi även valt att redovisa kostnaderna för kommersialiserad idrott för respektive huvudidrott.

Tabell 15. *Kostnader för barnens idrottande i kommersialiserad idrott, uppdelat på olika huvudidrotter och undersökningar.*

Idrotter	Värmland	RU
Alpint*	5 000	-
Bandy*	1 000	-
Basket*	1 500	2 900
Fotboll	1 300	2 100
Friidrott*	3 200	2 100
Gymnastik	800	1 700
Handboll	2 000	1 600
Innebandy	2 000	2 600
Ishockey	5 000	5 200
Kampsport	1 500	800
Konståkning	2 500	-
Längdskidor*	2 000	-
Orientering*	1 300	-
Ridsport	4 000	2 100
Simidrott*	1 500	2 300

¹⁰ Exempel på sådana former är att betala extra för ett ledarlett träningspass som sker inom ramen för föreningens verksamhet, eller att föreningen anlitat andra större klubbar (t.ex. Liverpool FC) för att hålla i fotbollsskolor i samarbete med lokala idrottsföreningar.

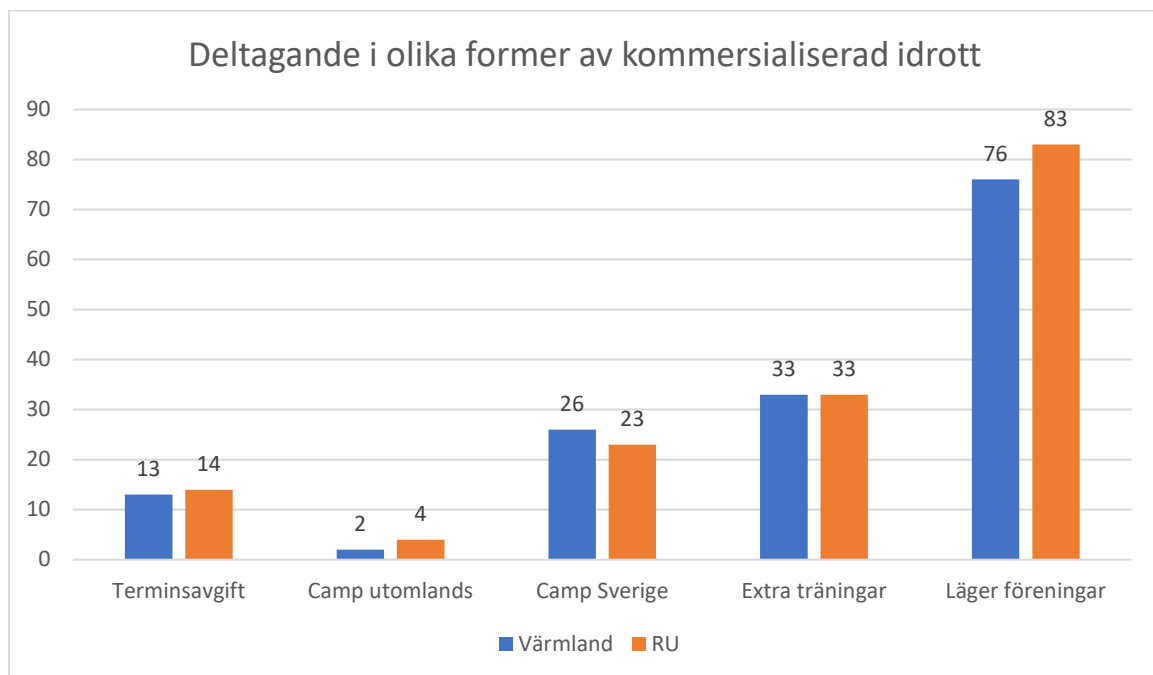
Övriga idrotter	2 000	2 100
Totalt	2 000	2 100

I tabell 15 framgår att värmländska föräldrar lägger störst belopp på kommersialiserad idrott inom alpint, ridsport och ishockey, som är ungefär dubbelt så mycket som i övriga huvudidrotter. Lägst utgifter ses för gymnastik och kampsport. Jämfört med RU-undersökningen spenderas tydligt mindre inom gymnastik, fotboll och basket, medan nivåerna i övriga huvudidrotter är i stort sett desamma.

Kostnader för olika former av kommersialiserade aktiviteter

För att få en bild av vilka kommersialiserade idrottsaktiviteter föräldrar betalar för bad vi dem kryssa i alla alternativ som varit aktuella det senaste året: 1) Idrott där man betalar separat terminsavgift (t ex Knatteskutt, dansstudio; Leos Sports Kidz) 2) Campverksamhet i Sverige (t ex Stadium Sports Camp, Sweden Sport Academy 3) Campverksamhet utomlands, 4) Extra träningar mot betalning (t ex extra teknikträning) och, 5) Idrottsläger under lov, anordnade av föreningar i samverkan med andra aktörer (t.ex. internationella klubbar).

I figur 7 ser vi att andelen barn som deltar i de olika formerna av kommersialiserad verksamhet i stort liknar varandra vid en jämförelse mellan denna Värmlandsstudie och Riksundersökningen. Studerar vi de enskilda formerna av aktiviteter visar det sig att majoritet av föräldrarna (76 %) betalar för idrottsläger under lov som arrangeras av föreningar i samverkan med externa aktörer (t ex internationella klubbar såsom AC Milan och Liverpool FC). Denna gråzon av kommersialisering kan vara positiv om delar av överskottet (om något) stannar i föreningen. Samtidigt utmanas de ideella krafterna, då uppdraget blir otydligt för ideellt arbetande föräldrar. Arbetar man i för föreningen eller för en kommersiell partner?

Figur 7. Andel deltagande barn i olika former av kommersialiserad idrott, uppdelat Värmlandstudien och Riksundersökningen (RU).

Ser vi till de andra formerna av kommersialiserad idrott framgår det att drygt en tredjedel (33%) har betalat extra för att få hjälp och stöttning i sin träning. Den här utgiftsposten är dock problematisk. I RU framkom att vissa föräldrar upplever en press att betala för den här typen av aktiviteter för att barnet ska ha större chans att bli uttagen till vissa lag eller speciella satsningar, vilket innebär en risk att kostnaderna för barnets idrottande drivs upp i onödan och till och med kan äventyra hushållets ekonomi.

När vi tittar på mer uttalat kommersiella former av idrottsverksamhet framgår det att relativt få barn deltar i läger utomlands (2 %). Det är kanske inte särskilt överraskande, då dessa läger ofta innebär betydande kostnader för familjerna. Däremot ser vi ett större deltagande i läger som arrangeras i Sverige, där drygt en fjärdedel (26%) av de värmländska föräldrarna uppger att deras barn har deltagit under året.

Verksamheter som mer direkt konkurrerar med, eller vill fungera som alternativ till idrottsföreningarnas egna aktiviteter där terminsavgifter tas ut tycks inte locka en speciellt stor andel av barnen (13%). Det verkar därför som att dessa aktörer i nuläget inte utgör något större hot mot föreningsidrotten. Verksamheterna riktar sig dessutom främst till yngre barn, oftast upp till omkring sju års ålder.

Sammantaget visar resultaten att den kommersialiserade idrotten i Värmland, liksom i övriga Sverige i stor utsträckning sker i eller nära samarbete med föreningsidrotten, snarare än utanför den. Detta tyder på att föreningarna fortfarande utgör den centrala arenan för barns idrottande, men också att ekonomiska trösklar riskerar att växa, särskilt för familjer med begränsade resurser.

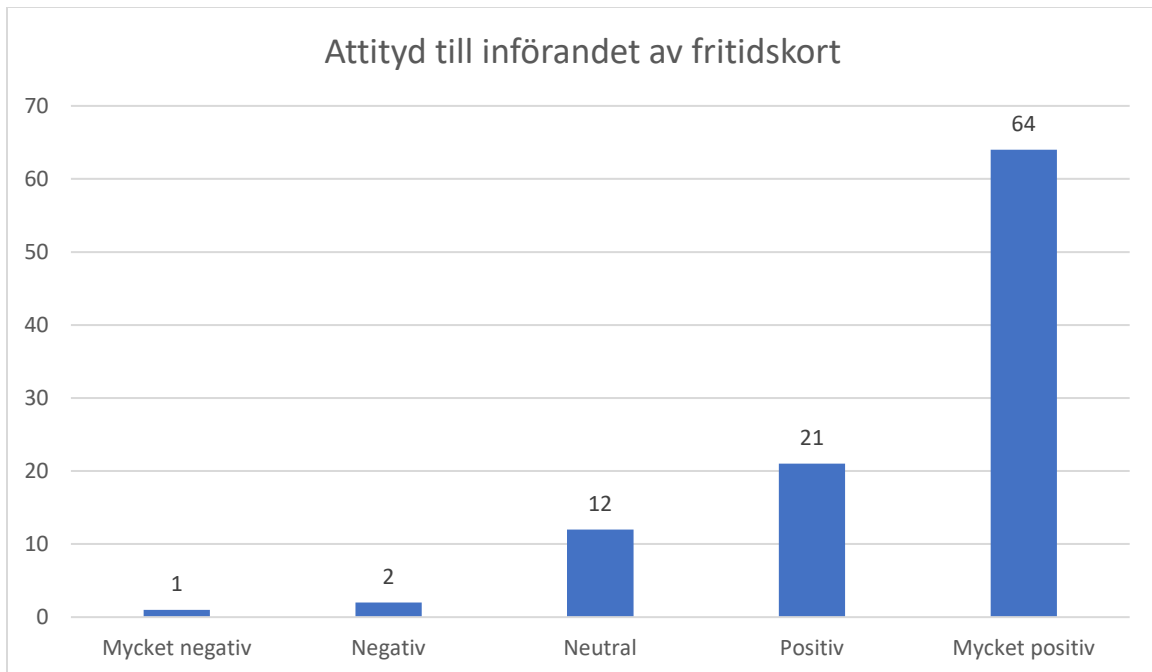
Tankar om Fritidskortet

Några veckor före färdigställandet av denna rapport infördes det så kallade Fritidskortet för barn i åldrarna 8–16 år. Syftet med kortet är att ge möjlighet till en aktiv och meningsfull fritid, oavsett familjens ekonomiska situation och kan användas för att betala avgifter hos de föreningar och kulturskolor (t ex idrottsföreningar, dans- eller musikskolor) som är anslutna till Fritidskortet. Vårdnadshavare använder kortet genom att logga in på fritidskortet.se, välja barn och mottagare/förening/skola och sedan betala avgiften. Pengarna betalas därefter ut inom några dagar, och om avgiften är högre än 500 kronor betalar man mellanskillnaden själv. Har hushållet erhållit barnbidrag förra året är man berättigad till 2000 kronor.¹¹

Debatten om införandet av Fritidskortet har stundtals varit intensiv där både för- och nackdelar med dess införande har förts fram. För att få en bild av hur föräldrar, de som berörs mest ekonomiskt, ser på reformen ställde vi två frågor: hur de ställer sig till införandet av kortet och om de kan tänka sig att ansöka om ett sådant kort, samt en öppen uppföljande fråga.¹²

¹¹ <https://fritidskortet.se/>

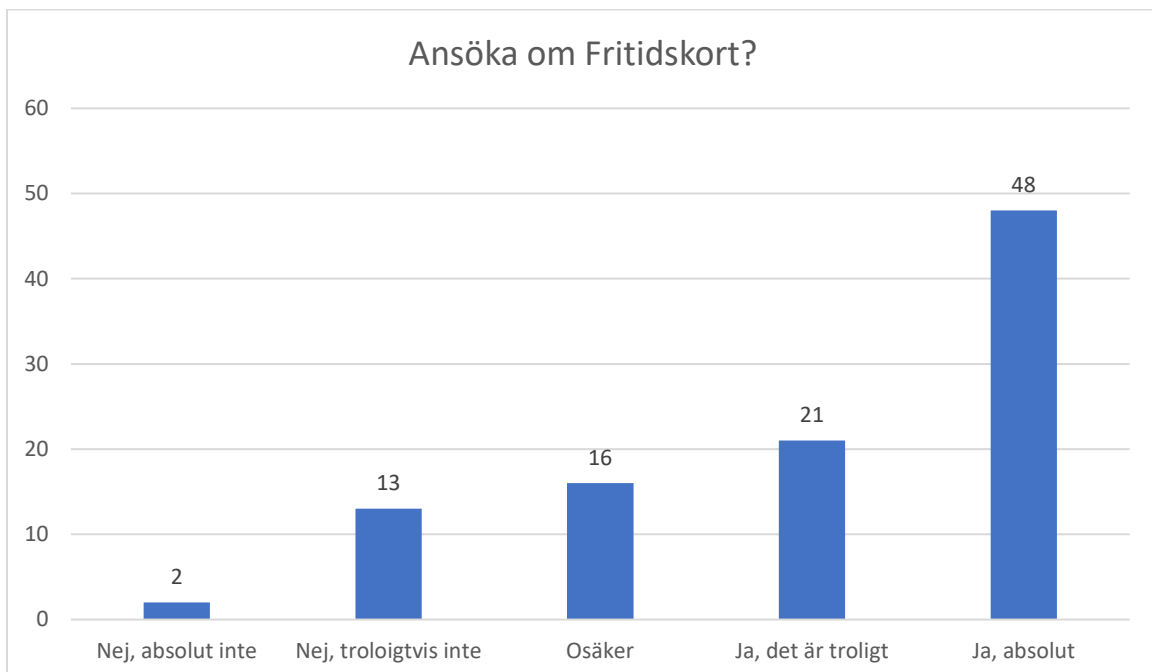
¹² Frågorna ställdes innan Fritidskortet började erbjudas (september 2025).

Figur 5. Föräldrarnas attityd till införandet av Fritidskortet.

I figur 5 kan vi utläsa att en övervägande majoritet (85 %) är positiva eller mycket positiva till införandet av Fritidskortet, och följaktligen endast en liten andel (3 %) negativa till det.

På uppföljningsfrågan som ämnar att fånga in om de kan tänka sig att ansöka om Fritidskortet, så svarar över två tredjedelar (69%) att de kan tänka sig detta (se figur 6). Vi ser alltså en i allmänhet väldigt positiv inställning till Fritidskortet och där flera tänker sig nyttja det.

Figur 6. Svaret på frågan om föräldrarna skulle kunna tänka sig ansöka om Fritidskortet.

I den öppna frågan där vi frågade om föräldrarnas synpunkter om Fritidskortet mer generellt, så får vi ta del av varför de ställer sig positiva till kortet men också vad de ser för farhågor med det.

När det gäller de **positiva aspekterna** kan dessa delas in i följande temaområden:

Sänker trösklar – fler barn kan vara med

Flera föräldrar ser fritidskortet som en möjlighet att sänka trösklarna och därigenom öppna upp föreningslivet för fler barn: *"Bra för dem som behöver tillskottet",* sammanfattar en förälder, medan en annan understryker att kortet: *"...skulle inkludera fler barn inom idrotten som idag inte kan delta på grund av ekonomiska skäl."*

Mindre klassfråga och mer rättvisa

Många hoppas att fritidskortet gör så att plånboken inte avgör barns möjligheter att idrotta: *"Idrott är för alla. Det får aldrig bli en klassfråga.",* eller som en förälder uttrycker det: *"Viktigt att det inte ska vara en klassfråga att få åka med på cup eller ha bra utrustning."*

Träffsäker hjälp till hushåll med pressad ekonomi

Stödet ses som speciellt viktigt för de familjer/hushåll där ekonomin är ansträngd: *"Hade varit till stor hjälp ekonomisk då jag är ensam förälder till mina barn."* Flera vill därför rikta kortet i första hand till dem som behöver det mest: *"Jag tycker det främst ska gå till barn vilkas föräldrar inte har medel för att låta sina barn delta i olika aktiviteter."*

Folkhälsa och socialt sammanhang

Fritidskortet kopplas även till bättre hälsa och en starkare social gemenskap: *"Superbra att man vill satsa på ungdomar & den fysiska hälsan..."* Och vissa menar att Fritidskortet kan bidra till att föreningen fungerar som ett socialt skyddsnät: *"En meningsfull fritid är viktigt för att lyckas i skolan och livet... En idrottsförening kan vara räddningen för några."*

Prova-på-möjligheter och orka fortsätta längre

Förutom att kortet anses kunna sänka tröskeln, så menar man på att det hjälper till för att barnen och ungdomarna ska kunna testa en ny idrott och för att hänga i: *"Toppen om fler får chansen!"* Som en förälder skriver: *"Då skulle min dotter få möjlighet att följa med på läger eller prova en till idrott."*

När det gäller de mer **kritiska eller ifrågasättande kommentarerna** är det framförallt dessa temaområden som lyfts fram:

Begränsad effekt på dyra sporter

Många tvivlar på att beloppen gör verklig skillnad i kostsamma idrotter: *"500 kr är absolut ingenting i det sammanhanget"* och *"De summor det pratas om är en droppe i havet jämfört med totalkostnaden."*

Risk för avgiftshöjningar

Ett återkommande tema är oron för att stödet äts upp av höjda avgifter: *"Risk för att det driver upp kostnaderna"* och *"Rädd för att föreningarna bara höjer priserna... med lika mycket."*

Dålig träffsäkerhet – bör riktas efter behov

Föräldrar ställer sig frågande till om medlen egentligen träffar rätt och påpekar att de stora utgifterna ofta ligger utanför medlemsavgiften: *"Det är ju oftast inte att vara med i en förening som är den största kostnaden, utan material, bilkostnader..."* och *"Min dotters dansklubb är ett AB... då hjälper ej detta."* Många vill även att stödet ska behövsprövas så rätt barn nås: *"Behöver vara inkomstbaserat"* och *"Jag tycker det främst ska gå till barn vilkas föräldrar inte har medel..."*.

Administrativ börda

Många varnar för att Fritidskortet kan skapa mer byråkrati än nytta i föreningarna. Som en förälder uttrycker det: *"Tror att en alldeles för stor del av potten kommer ätas upp av administration. Kommer även bli ytterligare en uppgift som läggs på de ideella föreningarna."* En annan är något mer nyanserad men pekar på samma risk: *"Tanken är god, men jag ser en risk med att mycket pengar kommer gå till administration..."* Flera varnar även för att kriminella kommer att utnyttja situationen: *"Jag ser en risk... att det kan utnyttjas av kriminella aktörer."*

Strukturella hinder bör överkommas först

En del vill se pengar till föreningar/kommuner i stället för personliga/familjerelaterade kort: *"Bättre hade varit att stärka kommunernas ekonomi så att de... kunde hålla nere anläggningsavgifterna"* och *"Det hade varit bättre om pengarna gått direkt till idrottsföreningarna, så kunde de hålla ner kostnaderna."*

Som synes finns det flera både positiva och mer kritiska tankar som föräldrarna framför om Fritidskortet. Gemensamt är att de tar upp flera intressanta och relevanta delar som blir viktiga att följa upp av oberoende utvärderare för att se om Fritidskortet får avsedd effekt och huruvida de farhågor som föräldrarna för fram får bäring eller ej. Uppföljningen bör särskilt belysa träffsäkerheten (vilka barn nås faktiskt, utifrån ålder, område och ekonomi), användningen (vad medlen i praktiken går till), möjliga tröskeleffekter (om föreningar höjer avgifter i takt med stödet), administrationen (den faktiska tids- och kostnadsbördan för föreningar och föräldrar), kännedom och enkelhet (hur lätt det är att förstå, ansöka och använda kortet) samt kapaciteten i verksamheterna (om det finns ledare, tider och anläggningar för att ta emot fler barn).

Sammanfattning av resultat

Följande sammanställning ger en översikt över deltagarnas svarsmönster och belyser de mest framträdande tendenserna.

Totala kostnader för samtliga barn i alla idrotter

Medianen i Värmland ligger på 15 000 kronor per år (riksnivå 18 600 kronor). Skillnaden mot riket är tydlig, där det för enskilda hushåll kan motsvara flera medlemskap, en utrustning eller ett läger. Andelen familjer som lägger mer än 100 000 kronor per år är nästan densamma i båda studierna (4 % respektive 5 %).

Kostnader för olika huvudidrotter

Alpint, ishockey och ridsport är dyrast medan gymnastik, kampsport och friidrott billigast. Föräldrar i Värmland lägger omkring 7 000 kronor mindre på ishockey och 1 500 kronor mindre på ridsport än föräldrar på riksnivå. Basket är något dyrare lokalt, medan simning är betydligt billigare (en tredjedel av riksnittet). De stora lagidrotterna, särskilt fotboll och innebandy, är också något billigare i länet.

Kostnadsfördelning inom respektive kostnadspost

Medlemsavgifterna är i allmänhet låga (cirka 300–600 kronor), utan större skillnader gentemot riket. När det gäller träningsavgifter är ridsport dyrast (9 800 kronor) och ishockey betydligt lägre än riksnivå (1 500 kronor mot 4 100 kronor). Kostnader för läger/cuper är mycket höga inom alpint (20 000 kronor) men betydligt lägre i de flesta andra idrotter. Kostnaderna för utrustning är klart högst inom alpint (cirka 20 000 kr) och höga för både ishockey (cirka 8 000 kr) och ridsport (cirka 3 000 kronor). Resor är särskilt kostsamma inom alpint, ishockey och längdskidor, medan de flesta svarar att de inte har några övriga kostnader (fysioterapi, gymkort etc.) (median = 0 kronor).

Kostnader uppdelat på bakgrundsvariabler

Mönstret från riksnivå känns igen: Pojkar kostar mer än flickor (15 000 vs 13 000 kr). Kostnaderna ökar med åldern, särskilt efter 15 år. Högre hushållsinkomst innebär högre utgifter. Föräldrar med utländsk eller lägre utbildningsbakgrund tycks lägga något mer i Värmland, men underlagen är små och resultaten bör tolkas försiktigt.

Vad driver kostnaderna?

Fritextsvaren pekar på flera samverkande drivkrafter:

- Den goda föräldern och ambitionshets- viljan att ge barnet "bästa möjligheterna" leder till fler cuper, läger och extraträningar.
- Cuphelger som äter budgeten – starka sociala normer och krav på närvaro skapar stora utgifter.
- Utrustnings- och märkeshets – höga krav på "rätt" material, färger och klubbkläder.

- Försäljningskrav – de ”dolda” avgifterna – upplevs som dolda avgifter som skapar stress.
- Geografi och hallbrist – särskilt i landsbygdskommuner där resor blir ofrånkomliga.
- Bristande transparens – många upplever att barnens avgifter delvis finansierar seniorverksamhet.
- Barnens egna ambitioner – när barnet vill elitsatsa försöker föräldrar svara upp, vilket höjer kostnaderna ytterligare.

Hur minska kostnaderna?

Föräldrarna föreslår flera konkreta vägar:

- Billigare cuper som norm – färre, närmare och enklare arrangemang, ibland som ”bytesekonomi”.
- Samåkning och smart planering – strukturerade samåkningslistor och tätare lokala spelsamarbeten.
- Begagnat och utrustningsbanker – organiserade byteshyllor, ”size in/size out”-system och samarbete med Fritidsbanken.
- Slopa säljtvång – frivillig avgift eller konkret arbete i stället för kak- och lotteriförsäljning.
- Tydlig penningspårning – krav på öronmärkta avgifter för barn- och ungdomsverksamhet.
- Kommunala och statliga lättnader – lägre hallhyror, högre stöd, skattelättnader för sponsring.
- Rimlig ambitionsnivå i yngre åldrar – senare elitsatsning, fokus på lek och glädje.

Tankar om Fritidskortet

85 % av föräldrarna är positiva till Fritidskortet; 59 % kan tänka sig att ansöka.

Positiva teman:

- Sänker trösklar – fler barn får chans att delta.
- Mer rättvisa – minskar klassklyftor.
- Träffsäker hjälp – stöd för ensamstående och ekonomiskt pressade hushåll.
- Folkhälsa och gemenskap – stärker fysisk aktivitet och social tillhörighet.
- Prova-på-möjligheter – unga ska kunna testa nya idrotter för att orka fortsätta längre

Kritiska teman

- Dålig träffsäkerhet bör behovsprövas - liten effekt i dyra idrotter – ”en droppe i havet”.
- Administrativ börda – oro för merarbete i ideella föreningar.
- Hellre strukturella lösningar – önskemål om stöd direkt till föreningar och kommuner.

Kommersialiserad idrott

55 % av föräldrarna i Värmland har betalat för någon form av kommersiell idrott (nära identiskt med RU = 58 %). Medianutgiften är 2 000 kr per barn. De dyraste aktiviteterna återfinns inom alpint, ridsport och ishockey; de billigaste inom gymnastik och kampsport. Vanligast är läger under lov i samverkan mellan förening och externa aktörer, en "gråzon" mellan ideellt och kommersiellt. Detta kan ge föreningen intäkter, men riskerar samtidigt att öka avgifterna och exkludera barn vars familjer inte har råd. Mer renodlat kommersiella verksamheter (t.ex. Knatteskutt, Leos Sports Kidz) är fortfarande marginella och främst inriktade mot yngre barn.

Diskussion

Det övergripande syftet med denna rapport har varit att kartlägga föräldrars kostnader för barns idrottande i Värmland (7–18 år) samt att jämföra dem med kostnaderna i vår tidigare rikstäckande undersökning (Hertting & Wagnsson, 2024). Huvudresultaten visar att den totala kostnaden för samtliga barn i alla idrotter är något lägre i Värmland jämfört med riksnivån (3 600 kronor). Även om skillnaderna kan verka små på årsbasis, kan de ändå få stor betydelse för hushåll med ansträngd ekonomi. För dessa kan några tusenlappar avgöra om barnet/barnen får följa med på ett läger som lagkamraterna eller träningskompisarna har möjlighet att delta i eller ej. När sådana tillfällen uteblir riskerar barnet inte bara att gå miste om idrottsliga minnen och erfarenheter, utan också att barnet hamnar utanför den gemenskap som ofta förstärks vid dessa former av aktiviteter. Som vi har sett i tidigare undersökningar (se Hertting & Wagnsson, 2024), kan detta i förlängningen även få konsekvenser för ett fortsatt deltagande. Det finns därför skäl för RF-SISU Värmland att fortsatt värna om låga kostnader och följa kostnadsutvecklingen noggrant. Även mindre skillnader jämfört med riksnivån kan vara betydelsefulla, inte minst för att skapa mer jämlika villkor för barn och ungdomar oavsett familjens ekonomiska situation.

De dyraste idrotterna i Värmland visade sig vara alpint, ishockey och ridsport och på den billigare skalan hittar vi idrotter som gymnastik, kampsport och friidrott. I stort liknar mönstret hur det generellt sett ser ut i riket, med undantag för ishockey och basket som är betydligt dyrare än motsvarande i riket. När vi ser till kostnaderna inom de olika idrotterna är det dock viktigt att komma ihåg de olika idrotternas förutsättningar. Vissa idrotter, kräver exempelvis dyr utrustning, och/eller specialanpassade anläggningar medan andra idrotter kräver mer resor för att hitta tävlingsmotståndare. Vid en jämförelse med riksnivån så är det också viktigt att beakta regionala förutsättningar som påverkar vilka idrotter som utövas i större utsträckning och vilka idrotter som har högst status i regionen/länet. I de olika regionerna, i det här fallet Värmland, påverkas idrotten av flera olika lokala faktorer. Traditioner, förebilder och tidigare framgångar blir till viss del avgörande för vilka idrotter som blir populära. Tillgången till hallar, isar och planer och hur långt det är till tävlingsarenor spelar också in. Landskap och klimat, såsom tillgång till snö och hur lång vintern är, kan gynna vintersporter men påverkar samtidigt hur mycket man behöver resa, hur ofta man kan träna och vilken utrustning som krävs. Dessutom får bostadsortens storlek betydelse för exempelvis hur stora lagen blir och hur serierna organiseras, vilket i förlängningen kan märkas på kostnaderna. Vi vill återigen påpeka att jämförelserna mellan de båda studierna bör tolkas med stor försiktighet, då underlag och urval skiljer sig åt, liksom åldersfördelning och antal svar per idrott, vilket kan påverka jämförbarheten.

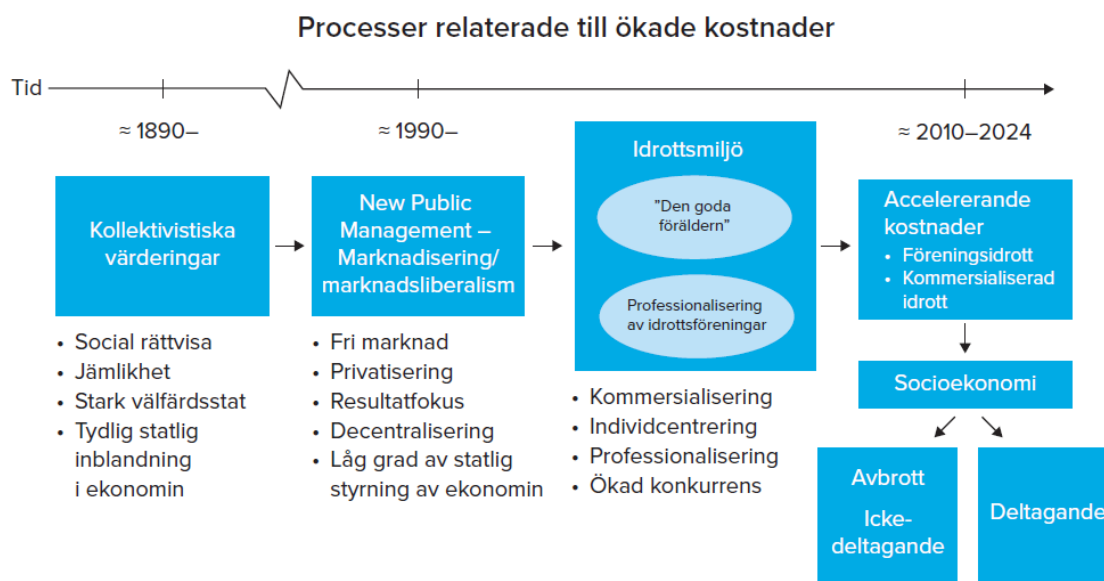
Utöver de pengar som föräldrar lägger på sin idrott i förening vill vi även peka på att många föräldrar i Värmland, liksom i riket i stort, lägger pengar på kommersiell idrott, ibland höga summor. Förhållningssättet till den kommersiella idrotten behöver därför

uppmärksammas, både vad gäller kostnader och sociala aspekter. Detta har tidigare lyfts fram i en rapport om kostnader för ishockey inom förenings- och kommersiell idrott (Hertting, 2022), men diskuteras också i vår rapport "Smakar det så kostar det" (Hertting & Wagnsson, 2024). Trots olika förutsättningar menar vi att alla idrotter kan göra något för att se över just sina kostnader, utifrån den verksamhet som bedrivs. I resultaten framkommer också att många föräldrar anser att just deras förening jobbar aktivt med att sänka kostnader.

Förklarande faktorer

I vår tidigare framtagna modell (se figur 8) har vi förutom att peka på samhällsmässiga trender lyft fram "den goda föräldern" som en drivande faktor bakom de höga kostnaderna i barn- och ungdomsidrotten. Det kan ta sig uttryck på flera sätt. En del föräldrar sporrar varandra i sin strävan att uppfattas som en bra, ibland till och med en perfekt förälder. Det handlar inte sällan om att ge barnet bästa möjliga förutsättningar för att lyckas i sin idrott, att erbjuda en meningsfull fritid i en trygg och utvecklande miljö, och att visa att man gör "allt" för att barnet ska få positiva upplevelser. Idrotten har alltså en hög status i samhället, eller med andra ord, ett eftersträvarsvärt socialt kapital (Brown, 2018). Sett ur detta perspektiv blir de pengar som föräldrar lägger på sina barns idrott en möjliggörare för ett viktigt socialt sammanhang, där barnen ges möjligheter att utveckla idrottsliga förmågor och sociala resurser som anses värdefulla och föräldrar samtidigt får möjligheten att visa upp ett gott föräldraskap (Coakley, 2011). Enligt Coakley (2011) är detta en viktig anledning till att föräldrar är beredda att spendera så mycket pengar på sina barns idrott.

Föräldrarna i denna undersökning har många goda förslag på hur kostnadsutvecklingen kan dämpas, där exempelvis större utbud av begagnad utrustning, mer samåkning och samt ett mer begränsat och lokalt förlagt cupdeltagande nämns. Samtidigt finns balansgången med att kunna bibehålla barnens status och sociala kapital, genom att exempelvis tillhandahålla den rätta utrustningen, de bästa kläderna och deltagande i de rätta camperna och tävlingarna/cuperna. Vi ser här en spänning mellan pengar som ekonomiskt värde och pengarna som möjliggörare för socialt kapital, en balansgång som föräldrar med resurser upplever sig behöver göra. Samtidigt innebär kostnadsökningar att alla föräldrar inte har ekonomiska möjligheter att låta barnen hålla på med idrott. Redan idag syns tydliga socioekonomiska skillnader i idrottsdeltagande beroende på bostadsort och område (Arnoldsson, 2023) och det är en utveckling som behöver bromsas. Resonemanget sammanfattas i modellen (se figur 8).

Figur 8. En schematisk bild över processer som är relaterade till ökade kostnader inom barn och ungdomsidrotten över tid.

I praktiken kan olika motiv gå hand i hand, till exempel när det gäller att åka på cuper eller läger. Då ges föräldrar en chans att visa sitt engagemang, genom att driva på för att laget eller träningsgruppen ska delta i turneringar som lockar de bästa spelarna, helst på attraktiva platser som uppskattas både av barn och vuxna. För barnen innebär det möjlighet att mäta sig med andra, visa sin skicklighet eller bara ha roligt. Föräldrarna får i sin tur social bekräftelse, en känsla av tillhörighet i föräldragruppen och en bekräftelse på att de är ansvarstagande och "goda" föräldrar. Det här är i sig är inga problem så länge man som förälder har råd att betala det som krävs för att ens barn och föräldrarna själva ska kunna delta på dessa läger eller cuper, men inte sällan, och i all välmening, innebär detta att det olika försäljningsaktiviteter initieras för att samla in medel och därigenom försöka mildra den hushållets ekonomiska börda.

Samtidigt kan samma engagemang skapa en press. I denna iver att framstå som goda föräldrar och som möjliggörare av sina barns drömmar, ligger också en risk att föräldrarna driver på för hårt och ställer alltför höga krav, både på varandra och på föreningarna, för att säkra upp det som man uppfattar krävs för att barnet ska lyckas i sitt idrottande. Det finns också vittnesmål från föreningsrepresentanter om att föräldrar hotar att byta förening om inte laget satsar på en mer selekterandeliknande verksamhet. Sådana tendenser bör uppmärksammas, inte minst eftersom de kan bidra till en uppåtgående kostnadsspiral och till ökade skillnader i delaktighet.

I detta sammanhang är det viktigt att lyfta fram de föräldrar som aldrig får möjligheten, där det varken finns tid eller pengar att samla in till gemensamma aktiviteter och där barnen inte får chansen till det sociala sammanhang som idrotten innebär. De som enligt

Arnoldsson (2023) syns allt tydligare i statistiken. Det är föräldrarna som inte kan ställa sig frågan om "valuta för pengarna", utan behöver ställa frågan "har vi råd?". Det kom fram många kloka förslag om kostnadssänkningar från föräldrar, som är viktiga att uppmärksamma. Det handlar exempelvis om åtgärder som föreningar kan genomföra, så som billigare cuper närmare hemmet, mer tillgång till begagnad utrustning, bättre planering för samåkning, att slopa säljtvång, samt tydligare penningsspårning i föreningarna. Därtill vill man se att stat och kommun tar sitt ansvar genom större anslag och sänkta hyror och liknande. Regeringen har uppmärksammat kostnadsutvecklingen och inför nu ett fritidskort. Föräldrarna i studien fick reagera på detta menar på det stora hela att det är positivt och kan sänka ekonomiska trösklar för deltagande, men behöver vara riktat efter behov och att det finns en risk för krånglig administration. Vi ser fritidskortet som en kortsiktig lösning för att dämpa risken för ekonomisk utslagning från idrott, men på sikt behövs det mer hållbara strategier från alla aktörer inom idrotten för att dämpa kostnadsutvecklingen (se exempelvis Hertting & Wagnsson, 2024).

Implikationer och åtgärder

Det framtagna underlaget är användbart ur många synvinklar och förhoppningen är att det leder till en generell ökad uppmärksamhet på frågor om föräldrars kostnader för barnens idrott. Här följer några förslag på implikationer och åtgärder:

- RF-SISU Värmland kan med fördel använda resultaten för att utbilda föreningar i hållbara kostnadsstrategier, med särskilt fokus på föräldrars öppna kommentarer.
- RF-SISU Värmland kan även ta fram särskilda informations- och utbildningsmaterial till föräldrar och föreningar, med praktiska tips och idéer på kreativa lösningar för att hantera kostnader i föräldrars och föreningars vardag.
- RF-SISU Värmland kan initiera samverkan med fler samhällsaktörer (förbund, föreningar, kommuner, region, privata aktörer och liknande) för att finna gemensamma strategier för att följa upp och hantera kostnadsökningar. En viktig fråga är hur samhällsaktörer kan nå fram till föräldrar som inte har barn i föreningslivet på grund av kostnader, det vill säga de som inte är med i studiens urval.
- RF-SISU Värmland kan ta fram en egen strategi för att kontinuerligt följa upp kostnadsutvecklingen, med utgångspunkt i denna kartläggnings metodik.

Avslutningsvis är vår förhoppning att denna rapport kan ligga till grund för ett utvidgat förändringsarbete i Värmland, lett av RF-SISU Värmland och i samverkan med föreningar och offentliga aktörer, där kostnadsutvecklingen följs kontinuerligt och kostnadsbegränsande åtgärder prövas, så att kostnaderna för barns och ungas idrottande kan hållas tillbaka. Därigenom ges inte bara de mest bemedlade familjerna möjlighet att låta sina barn idrotta, utan idrotten kan nå den bredd av barn och ungdomar som idrottsrörelsen uttryckligen eftersträvar.

Referenser

Arnoldsson, J. (2023). Socioekonomi påverkar ungas idrottande. Ny metod för att förstå skillnader i deltagande mellan landets bostadsområden. I: Norberg, Dartsch Nilsson & Pihlblad (Red.), *Idrott och segregation: Om idrottens roll i ett ojämlikt samhälle*. Stockholm: Centrum för Idrottsforskning.

Brown, S.F. (2018). Introduction: youth sport and social capital. *Sport in Society*, 21(10), p. 1499-1516.

Centrum för idrottsforskning. (2023). *Statens stöd till idrotten: Uppföljning 2023*. Stockholm: Centrum för idrottsforskning.

Coakley, J. (2011). Ideology doesn't just happen: Sports and Neoliberalism. *Journal of ALESDE*, 1(1), pp. 67-84.

Hertting, K. (2009). *Valuta för pengarna: Om föräldrars kostnader för barnens deltagande i tävlingsidrott* (FoU-rapport 2009:4). Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Hertting, K. (2022). *Vad kostar ishockeyn? Kartläggning av föräldrars kostnader för föreningsishockey och aktiviteter utanför ordinarie föreningsverksamhet*. Stockholm: Svenska Ishockeyförbundet.

Hertting, K., & Wagnsson, S. (2024). *Smakar det så kostar det – En studie om föräldrars kostnader för barns idrottande 2003–2023*. Stockholm: Riksidrottsförbundets FoU-serie, 2024:5.

Riksidrottsförbundet. (2004). *Kostnader för idrott: En studie om kostnader för barns idrottande 2003* (FoU-rapport 2004:2). Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Riksidrottsförbundet. (2016). *Svensk idrott idag – fakta och statistik*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

<https://www.rf.se/download/18.4b47d66118498cdd98b43a/1669022045274/Svensk%20idrott%20idag%20-%20fakta%20och%20statistik.pdf>

Wagnsson, S., & Augustsson, C. (2015). Idrottsföräldrars syn på den kommersialiserade barn- och ungdomsidrotten. I C. Dartsch, J. R. Norberg & J. Pihlblad (Red.), *Idrottens pris: Om idrottens kostnader och medlemskapets betydelse* (s. 9–67). Stockholm: Centrum för idrottsforskning 2015:2.

Q1

Nedan följer några frågor om vad det kostar för ditt/dina barn (7 - 18 år) att vara med i föreningsidrott. Med det menar vi idrott som sker i en ideell förening - alltså där du som förälder betalar en medlemsavgift för att ditt barn ska få vara med.

Q2

1. Ange kön och födelseår för ditt/dina barn som idrottar i en förening. OBS! Ange endast barn som är aktiva i en förening! Har du fler än tre barn som idrottar? Fyll då i uppgifterna för de tre äldsta som är under 19 år.

	Pojke	Flicka	
Barn 1	☐	☐	
Barn 2	☐	☐	
Barn 3	☐	☐	

Q3

2. Vilken huvudsaklig idrott utövar ditt/dina barn. Med huvudsaklig idrott menar vi den idrott som barnet lägger mest tid/engagemang i? OBS! Välj endast en idrott om ditt barn är med i flera idrotter som han/hon lägger lika mycket tid/engagemang i!

	Idrott
Barn 1	
Barn 2	
Barn 3	

Q4

3. Hur många timmar i veckan tränar och tävlar ditt barn i genomsnitt i den huvudsakliga idrotten under säsong? (Avrunda till heltal timmar)

Barn 1	
Barn 2	
Barn 3	

Q6

Tänk på den huvudsakliga idrotten som Ditt/Dina barn håller på med när ni svarar på följande frågor

4. Uppskatta hur mycket Du/Ni betalar i medlemsavgift per barn och år för att han/hon ska kunna hålla på med den huvudsakliga idrotten?

Barn 1

Barn 2

Barn 3

Q7

5. Uppskatta hur mycket Du/Ni betalar i träningsavgift per barn och år för att han/hon ska kunna hålla på med den huvudsakliga idrotten?

Barn 1

Barn 2

Barn 3

Q8

6. Uppskatta hur mycket Du/Ni betalar för läger, cuper, turneringar mm, per barn och år för att ert barn ska kunna hålla på med den huvudsakliga idrotten?

Barn 1

Barn 2

Barn 3

Q9

7. Uppskatta hur mycket Du/Ni betalar för utrustning, per barn och år för att ert barn ska kunna hålla på med den huvudsakliga idrotten?

Barn 1

Barn 2

Barn 3

Q10

8. Uppskatta hur mycket Du/Ni betalar för klubbkläder, per barn och år för att ert barn ska kunna hålla på med den huvudsakliga idrotten?

Barn 1

Barn 2

Barn 3

Q11

9. Hur långt uppskattar du att du kör per år för att ditt barn ska kunna delta i sin idrott? (inkl. träningar, matcher

och cuper

	Jag skjutsar inte, eller gör det ytterst sällan, till mitt barns idrottsaktiviteter	10 - 50 mil per år (cirka 1	50–199 mil per år (≈ mil/vecka)	200–499 mil per år (≈ 4–10 mil/vecka)	500–999 mil per år (≈ 10–20 mil/vecka)	1000 mil eller mer per år 1–4 20+ /vecka)
Barn 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Barn 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Barn 3	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q12

10. Uppskatta hur mycket Du/Ni betalar för köp av lotter, produkter och liknande från föreningen, per barn och år för att ert barn ska kunna hålla på med den huvudsakliga idrotten

Barn 1

Barn 2

Barn 3

Q13

11. Uppskatta hur mycket Du/Ni betalar för övriga kostnader (t ex sjukgymnastik, specialkost, licenser, försäkringar m m) årligen, för att ditt barn ska kunna hålla på med den huvudsakliga idrotten?

Barn 1

Barn 2

Barn 3

Q14

12. Hur upplever du kostnaden för att ditt barn ska kunna hålla på med sin huvudsakliga idrott? Ange på en skala 1-10, där 1 = Mycket låg kostnad; 10= Mycket hög

Barn 1

Barn 2

Barn 3

Q15

13. Anser du att du får valuta för pengarna? Ange ditt svar på en skala från 1-10. Absolut inte =1, Ja, absolut =10

Barn 1

Barn 2

Barn 3

Q16

14. Är du i allmänhet beredd på att acceptera en lägre ambitionsnivå hos den huvudsakliga idrottsföreningen för att minska kostnaderna?

	Ja, absolut	Ja, men endast en lite lägre ambitionsnivå	Ja, men det beror på (kommentera gärna)	Nej, inte alls	
Barn 1	☐	☐	☐	☐	
Barn 2	☐	☐	☐	☐	
Barn 3	☐	☐	☐	☐	

Q17

15. Jobbar huvudföreningen aktivt med att få ned kostnader för barnens idrottande?

	Nej, inte alls	Ja, i liten grad	Ja, i ganska hög grad	Ja, i hög grad	Ja, i mycket hög grad	Vet ej
Barn 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Barn 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Barn 3	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q18

16. Uppskatta hushållets totala kostnader/år för barnets/barnens idrottande i samtliga föreningar.

Q19

Regeringen planerar att under 2025 införa ett fritidskort för barn och ungdomar i åldrarna 8–16 år. Syftet med detta kort är att ge fler unga möjlighet att delta i aktiviteter inom idrott, kultur, friluftsliv och föreningsliv. Fritidskortet kommer att fungera som en digital betalningstjänst som kan användas för att täcka kostnader för sådana fritidsaktiviteter.

Q20

17. Vad tycker du om införandet av ett sådant fritidskort?

- ☐ Mycket positiv
- ☐ Positiv
- ☐ Neutral
- ☐ Negativ
- ☐ Mycket negativ

Q21

18. Skulle du kunna tänka dig att ansöka om ett fritidskort?

- ☐ Ja, absolut
- ☐ Ja, det är troligt
- ☐ Osäker
- ☐ Nej, troligtvis inte
- ☐ Nej, absolut inte

Q22

19. Kommentera gärna din åsikt om fritidskortet här!

Q23

20. Har något av ert/era barn ärvt/fått utrustning (t ex från syskon, kusin, grannar)?

- ☐ Nej
- ☐ Ja, någon enstaka gång
- ☐ Ja, regelbundet

Q24

Nu vill vi att du tänker på olika former av kommersialiserad idrott när du svarar på nedanstående frågor. Med kommersialiserad idrott menar vi idrott som bedrivs i kommersiell regi, d v s idrottsutövning baserad på extra avgifter (till exempel idrottsläger under lov, betalar extra för ledarledda träningar eller betalar en separat terminsavgift som inte är kopplad till en idrottsförening.

OBS! Innefattar ej deltagande i cuper när barnet deltar för sin förenings räkning!

Q25

21. Kryssa i vilka former av kommersialiserad idrott som Ditt/Dina barn har deltagit i det senaste året. (OBS!

Möjligt att kryssa i flera alternativ)

	Barnet har inte deltagit i kommersialiserad	Idrottsläger under lov, anordnade av föreningar i samverkan med andra aktörer, t.ex. internationella	Extra träningar mot betalning (t ex extra	Camp- verksamhet i Sverige (t ex Stadium Sports Camp, Sweden Sport Academy)	Camp- verksamhet utomlands	Idrott där man betalar separat terminsavgift (t ex Knatte-skutt, dans-studio; Leos, Sports Kidz)
Barn 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Barn 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Barn 3	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q26

22. Uppskatta hur mycket som du/ni har betalat per år och barn för deltagande i kommersialiserad idrott

Barn 1

Barn 2

Barn 3

Q27

För att kunna få svar på om det finns några samband mellan kostnader inom idrotten och olika bakgrundsfaktorer kommer här några frågor kopplad till din sociala bakgrund och din ekonomiska situation.

Q28

23. Vilket kön har du? Med kön menar vi könsidentitet, alltså det kön du själv känner dig som.

- ☐ Man
- ☐ Kvinna
- ☐ Jag definierar mig som... (Skriv på raden nedan)

Q29

24. Ditt födelseår? (Svara med fyra siffror, t ex 1986)

Q30

25. Hur stor är hushållets totala månadsinkomst före skatt? (Avrunda till närmaste 10 000-tal)

Q31

26. Vilken kommun bor du i?

Q32

27. Vilken beskrivning stämmer in på din bostadsort?

- ☐ Landsbygd (upp till 20 000 invånare)
- ☐ Småstad (20 000-75 000 invånare)
- ☐ Mellanstor stad (75 000 - 250 000 invånare)
- ☐ Storstad (mer än 250 000 invånare)

Q33

28. Jag bor i...

- ☐ Hyresrätt
- ☐ Bostadsrätt
- ☐ Radhus
- ☐ Fristående villa
- ☐ Annat

Q34

29. Vilken är din högsta avslutade utbildning?

- ☐ Lägre än gymnasiet
- ☐ Gymnasiet eller motsvarande
- ☐ Universitetsexamen på kandidat- eller masternivå
- ☐ Doktorsexamen/Licentiatexamen

Q35

30. Vilken är din partners högsta avslutade utbildning?

- ☐ Lägre än gymnasiet
- ☐ Gymnasiet eller motsvarande
- ☐ Universitetsexamen på kandidat- eller masternivå
- ☐ Doktorsexamen/Licentiatexamen
- ☐ Jag har ingen partner

Q36

31. Vilken är din nuvarande sysselsättning?

- ☐ Yrkesarbetande (skriv på raden nedan)

- ☐ Studerande
- ☐ Pensionär
- ☐ Arbetssökande

32. Vilken är din partners nuvarande sysselsättning?

☐ Yrkesarbetande (skriv på raden nedan)

☐ Studerande

☐ Pensionär

☐ Arbetsökande

☐ Pensionär

Q38

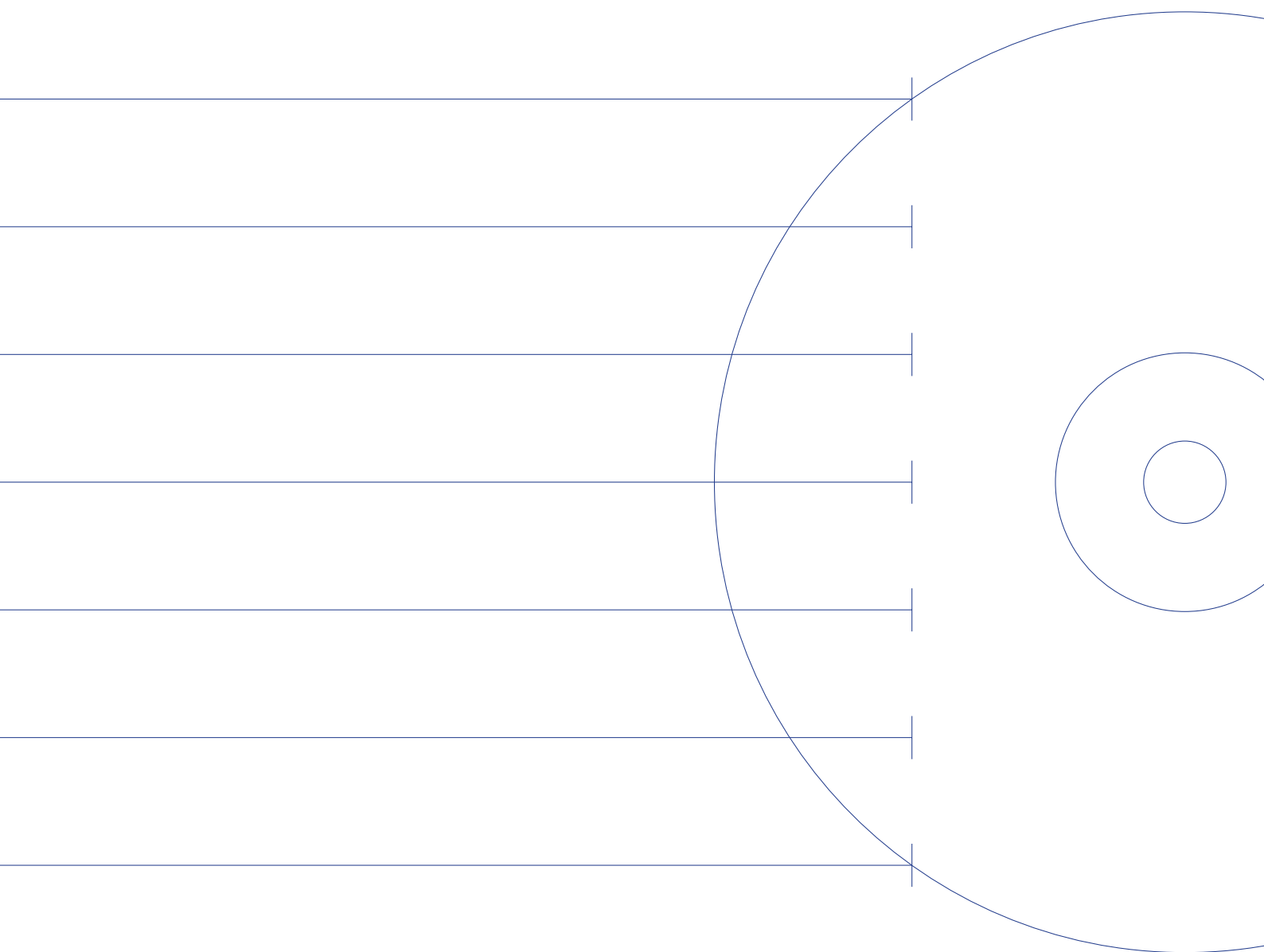
33. Vilket land är du född i?

Q39

34. Vilket land är din partner född i?

Q40

35. Övriga synpunkter och reflektioner

Värmland